

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СУБОТА, 28 ГРУДНЯ 2019 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№250 (6613)

З Новим 2020 роком!

ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ

Тележурналістка і морський піхотинець знайшли квіти й одне одного серед руїн, смертей та інших жахів війни
стор. 6

СУБОТНІ ЗУСТРІЧІ

Авторка вишитих книжок Олена Медведєва: «Хто в душі залишив місце дитинству, здатний творити дива»
стор. 7

БУДЬМО З ВОДОЮ

«УК» побував у тих, хто в будні й свята щохвилини готовий докласти всіх сил для швидкої ліквідації аварійної ситуації
стор. 9

КУЛЬТУРА

За що козакам гріхи прощаються. 1 січня на екрани виходить пригодницький дитячий фільм «Пекельна хоругва, або Козацьке Різдво»
стор. 10

ЗНАЙ НАШИХ

16-річна Євгенія Єршова зі сходу України вперше виступила в ООН із промовою на захист прав дітей
стор. 15

ВИНАХОДИ-2019

Щоб жилося легше і зручніше, світові умільці, зокрема й українці, придумали чимало корисних речей
стор. 13

4 820103 080053

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ встановлені Національним банком України на **27 грудня 2019 року**

USD 2329.2885 за 100 доларів США **EUR 2580.8517** за 100 євро **RUB 3.7711** за 10 рублів **AU 347261.98** за 10 трійських унцій **AG 4096.05** **PT 213362.83** **PD 431617.16**

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Адміністрій держави оновили
вперше з 1981 року

ЗАСІДАННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ. Уряд упевнено рухається до завершення реформи місцевого самоврядування й територіальної організації влади

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

Відтепер в Україні на законодавчому рівні передбачено позасудове вирішення суперечок через спеціального посередника — медіатора. Уряд на засіданні схвалив законопроект «Про медіацію». «Це значно скоротить час і вартість судових процедур для людей та бізнесу, особливо малого й середнього», — зазначив Прем'єр-міністр Олексій Гончарук.

Законопроектом визначено сферу застосування медіації, її принципи, вимоги до медіатора, його права, обов'язки й відповідальності, а також проведення медіації права та обов'язки сторін, повідомляє департамент комунікацій Секретаріату Кабінету Міністрів.

Очільник уряду зауважив, що можливість врегульовувати конфлікт за підсумками досягнутих домовленостей — це невеликі фінансові затрати та скорочення строків вирішення. Подальше ухвалення законопроекту зменшить навантаження на суди й скоротить кількість оскаржуваних судових рішень.

Потерпілі
одержать
держпідтриму

Кабінет Міністрів створив Фонд для надання соціальної допомоги потерпілим від насильницьких злочинів. «За нашими розрахунками, лише торік від насильства в Украї-

ні постраждали 24 тисячі людей. Вони потребують посиленого захисту й допомоги. Наша держава долучається до визнаної світової практики», — наголосив Олексій Гончарук.

Він уточнив, що до фонду надходять кошти від покарання у вигляді штрафів, а також судових зборів у разі ухвалення судом обвинувального вироку.

Під час засідання уряд схвалив законопроект про працю, покликаний зберегти й розширити соціальні права працівників, збільшити кількість легальних робочих місць, забезпечити рівні можливості для чоловіків і жінок у галузі праці, підвищити доходи працівників і гармонізувати українське законодавство з європейським.

«Сподіваюся на підтримку Верховної Ради, адже ця ініціатива — це про кращу роботу, вищу зарплату й нові кар'єрні можливості для кожного», — прокоментував рішення Прем'єр.

Серед важливих рішень — схвалення законопроекту, що визначає чіткі процедури вирішення питань адміністративно-територіального устрою, повідомляє УНІАН. «Робимо адміністративно-територіальний устрій ефективним відповідно до сучасних потреб території. Протягом усіх років незалежності Україна жила за укладом 1981 року — уже неіснуючої Української РСР. Ми цю ганебну ситуацію виправляємо. Уряд схвалив законопроект, який визначає чіткі процедури вирішення питань адміністративно-територіального устрою», — зазначив він.

Саме так визначаються процедури, а не змінюється дійсний адміністративний устрій. «Уряд ретельно працює над підготовкою законодавчої бази. Рухаємося до завершення реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади», — оптимістично додав Прем'єр.

Уряд схвалив і направив до Верховної Ради законопроект про створення Національної комісії у галузі транспорту. Міністр інфраструктури Владислав Криклій зазначив, що передбачається утворення Національної комісії — центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом. Регулятор формуватиме тарифи на послуги суб'єктів природних монополій, видаватиме ліцензії на право провадження діяльності у галузі залізничного транспорту, перевірятиме виконання ліцензійних умов тощо.

Ідеться про збалансування інтересів суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на ринку транспортних послуг, що перебуває у стані природної монополії, і споживачів їхніх послуг.

«Регулятор формуватиме тарифи на послуги суб'єктів природних монополій, видаватиме ліцензії в галузі залізничного транспорту й перевірятиме виконання їхніх умов. Завдання цього органу — формувати цінову й тарифну політику із застосуванням стимулюючих механізмів, контролювати ціноутворення й не допускати перекресне субсидування, а також сприяти розвитку конкуренції на ринку», — зазначив Прем'єр.

За його словами, рішення спрямоване на те, щоб ціни на транспортні перевезення в Україні стали ринковими й адекватними.

А ще урядовці спростили механізм набуття громадянства іноземцями-добровольцями. «Раніше добровольці з інших країн не мали змоги отримати посвідку на тимчасове проживання в Україні, яка є першим кроком для отримання громадянства. Уряд затвердив відповідний механізм», — зазначив Прем'єр.

Олексій Гончарук підкреслив, що це рішення уряду спрощує подання документів на отримання громадянства, однак рішення ухвалюватимуть відповідно до норм законодавства.

Кому безоплатну
правову допомогу

Кабмін схвалив розроблений Мін'юстом проект закону «Про внесення змін до деяких законів щодо спрощення доступу до безоплатної правової допомоги дітей та осіб з інвалідністю та підвищення якості її надання».

Як зазначила заступник міністра юстиції Валерія Коломієць, схвалений законопроект розроблено для спрощення доступу до безоплатної вторинної правової допомоги дітей та осіб з інвалідністю.

Документ надає змогу дітям та недієздатним, а також особам, дієздатність яких обмежена, в окремих випадках самостійно звертатися до центрів по отримання без-

оплатної вторинної правової допомоги. Вона пояснила, що такі люди зможуть подати звернення за місцем фактичного проживання, незалежно від реєстрації місця проживання чи місця перебування.

Законопроект усуває дискримінацію осіб з інвалідністю у визначенні розміру доходу, що дає право на отримання безоплатної вторинної правової допомоги. Так, поріг доходу для отримання послуг адвоката становитиме два прожиткові мінімуми для працездатних осіб і осіб з інвалідністю. А ще на рівні закону передбачено право особи на залучення перекладача зокрема жестової мови і чітко визначено права та обов'язки суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу.

Прем'єр-міністр повідомив, що уряд передав деякі майнові комплекси державних підприємств до галузі управління Фонду державного майна для подальшої приватизації. Загальна кількість переданих об'єктів становить 530.

«За майже чотири місяці на приватизацію передано більше державних об'єктів, ніж за всі 28 років незалежності. Це дасть змогу залучити інвестиції в низку держпідприємств і збільшити заробітні плати працівникам», — зазначив глава уряду. Він додав, що загальна балансова вартість погоджених на приватизацію активів сягає понад 12 мільярдів гривень. Наступного року розпочнуться прозорі аукціони через систему «Прозорро.Продажі».

Держзамовлення-2019
виконано повністюВідділ новин
«Урядового кур'єра»

ОБОРОНОЗДАТНІСТЬ. Наприкінці грудня у Міністерстві оборони підбивали підсумки непростого для країни загалом і для галузі зокрема року. Очільник відомства Андрій Загороднюк на брифінгу щодо державного оборонного замовлення та оборонних закупівель для потреб українського війська піддав критиці чинний порядок матеріального забезпечення. «Наша система закупівель не відповідає жодним євроатлантичним принципам і має велику кількість ризиків операційних і репутаційних і для країни, і для нашого розвитку, нашої реформи», — уточнив урядовець.

Є ухвалений в першому читанні законопроект, спрямований на цілковиту зміну цієї системи. Та навіть на основі старої міністерство повністю виконало державне оборонне замовлення за 2019 рік. У війська поставлено 7434 одиниці озброєння та військової техніки. Серед них близько 700 одиниць ракетно-артилерійського озброєння, 900 бронетанкової і автомобільної техніки, 90 літальних апаратів різних типів, п'ять бойових катерів і кораблів, 700 зразків озброєння та військової техніки, які забезпечують зв'язок, автоматизацію процесів управління військами та кіберзахисту.

«Весь ДОЗ закрито. Ми вручну залишили два проекти без розгляду, тобто зупинили їх, але вони незначні з точки зору самого обсягу — це менше відсотка», — зазначив міністр оборони.

Серед головних контрактів він назвав першу закупівлю в США протитанкових ракетних комплексів Javelin. Угоду здійснено через NSPA — агентство НАТО з підтримки й постачання. «Ми не сподіваємося, що через NSPA перекинемо великий відсоток наших потреб. Але в нас має бути така можливість, бо якщо нам швидко треба щось купити за кордоном, то фактично у міністерства досі її не було», — цитує УНІАН слова Андрія Загороднюка. Армія замовляє аналогічні ракетні комплекси й вітчизняного виробництва.

«Ще маємо кілька станцій артилерійської розвідки, близько 100 броньованих автомобілів різного типу і бронемашин, кілька літаків. Говорячи кілька, я маю на увазі ресурс IV кварталу. Ми продовжуємо рухатися у напрямку забезпечення військ станціями радіоелектронної боротьби та радіоелектронної розвідки», — доповнив інформацію міністра його заступник Анатолій Петренко.

Міністр підписав і документи про оголошення конкурсу на закупівлю харчування за каталогом. На каталог переходять усі частини ЗСУ.

Вітчизняний виробник гарантує пасажирів
комфорт

Новий потяг Kyiv Boryspil Express істотно збільшить пасажиропотік від столиці до її повітряних воріт

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ. Мільйонного пасажирів залізничного потяга Kyiv Boryspil Express привітали вчора перший заступник міністра інфраструктури Дмитро Абрамович і голова правління Укрзалізниці Євген Кравцов. Вони також відправили у перший рейс новий дизель-поїзд на цьому маршруті.

Маршрут Kyiv Boryspil Express має великий попит

серед пасажирів, і саме тому було вирішено додати новий дизель-поїзд, в якому збільшено кількість вагонів і посадкових місць.

«За рік роботи Kyiv Boryspil Express перевіз мільйон пасажирів. Ми бачимо, що маршрут дуже популярний, і ми маємо на меті розвивати його й надалі. Новий поїзд складається з трьох вагонів і вміщає максимально 470 пасажирів з урахуванням стоячих місць. Окрім того, для перевезення людей з інвалідніс-

тю на візках облаштовано безбар'єрний простір: встановлено висувний пандус, передбачено місця для візків та просторий санітарний модуль», — зазначив Дмитро Абрамович.

Дизель-поїзд, за його словами, пройшов усі штатні випробування на ділянці Київ — Тернопіль — Кременчук і коштує близько 177 мільйонів гривень. Цей рухомий склад має багато сучаснішу конструкцію і враховує потреби людей з інвалідністю: «Поїзд збудований за но-

вим проектом, щоб бути сучасним і комфортним, конструкційно в ньому багато нових вузлів і систем, зокрема задля підвищення безпеки та надійності експлуатації. І найголовніше — його виготовлено в Україні», — цитує пресслужба Міністерства інфраструктури слова посадовця.

Новий потяг виготовили на Крюківському вагонобудівному заводі, і його курсування дасть змогу збільшити пасажиропотік від столиці до її повітряних воріт.

«Україні дипломатичній» 20 років

ЮВІЛЕЙ. *Стільки випусків наукового щорічника «Україна дипломатична» — це знакова подія в духовному житті українського суспільства*

Володимир ДЕНИСЕНКО,
Юлія МАТКОВСЬКА
для «Урядового кур'єра»

Нині так склалося, що Україна опинилася в центрі уваги світової спільноти. Глибинний внутрішній зміст самої назви Україна містить такі поняття: унікальна — *unicus*, єдиний у винятковості, і народ — *patio*. У впродовж тисячолітнього часового відтинку вона не полишала європейського простору, була невід'ємною частиною міжнародних відносин з державами цього континенту. Цьому сприяла насамперед дипломатія.

Ще за часів Київської Русі наша країна була знана не лише в Європі, а й далеко за її межами. Варто згадати пророцтва німецького філософа Йоганна Гердера, який майже двісті років тому засвідчив: «Україна стане колись новою Елладаю та її впливи поширяться на весь світ».

Дипломатія: історія і сучасність. Йдеться про одну з найважливіших складових становлення і розвитку світової цивілізації, процес державотворення, починаючи з глибини віків і до сьогодення. Світова дипломатія накопичила великий, багато в чому унікальний досвід формування системи міжнародних відносин. Висвітлення на сторінках часопису

фото з сайту theoutlook.com.ua

питань, пов'язаних зі становленням і розвитком дипломатії, зокрема української, з її історією та сьогоденням, спілкуванням з представниками зарубіжного дипломатичного корпусу стала основою нашої видавничої справи.

Саме 2000 року спільними зусиллями було започатковано та видано перший випуск щорічника «Україна дипломатична», що є візитівкою незалежної держави Україна на міжнародному просторі. До цього процесу були залучені міністри закордонних справ України, дипломати, учені, журналісти,

науковці, провідні інститути Національної Академії наук України, видання «Урядовий кур'єр».

27 листопада 2019 року в залі Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбулися презентації двадцятого — ювілейного випуску наукового щорічника «Україна дипломатична» і дипломатичний прийом з нагоди 75-річчя інституту.

До відзначення двох знакових подій у дипломатичній сфері держави долучилися понад 200 осіб, поміж яких — 42 представники

іноземних посольств і чотири міжнародні організації, акредитовані в Україні, ветерани дипломатичної служби, науковці з різних країн світу, представники громадськості, студентства та преси.

«Україна дипломатична» — це унікальне видання, яке системно й на високому рівні висвітлює проблематику міжнародного життя нашої країни та світу, робить значний внесок у формування української наукової дипломатичної школи, сприяє академічній науці пропагувати та втілювати власні розробки з актуальних проблем дипломатії та зовнішньої політики.

Новий випуск видання сформовано з 63 публікацій: статей іноземних і вітчизняних дипломатів, наукових розвідок про сучасний стан та історію міжнародних відносин, української дипломатії. Обсяг видання — 825 сторінок українською й англійською мовами. До видання ввійшли такі рубрики, як «Історія дипломатії», «Інституційна історія української дипломатії очима її учасників», «Фаховий погляд дипломата», «Дипломатичний корпус України», «Сучасна дипломатія: концепції та реалії», «Геополітика в сучасному світі», «Постати та події» та «Бібліографія. Критика».

Що робить Боб на бельгійських дорогах?

Вікторія ВЛАСЕНКО,
«Урядовий кур'єр»

Знаближення сезону новорічних свят у Бельгії на трасах з'явилося чимало дивних рекламних щитів: на жовтому тлі короткий чорний напис великими літерами: «BOB». «Хто такий цей Боб? І чому про нього повинні знати автомобілісти?» — непереможна журналістська цікавість допомогла мені знайти відповіді на ці запитання.

Як з'ясувалося, BOB — це назва бельгійської антиалкогольної кампанії. У 1995 році її започаткував Бельгійський інститут безпеки доріг за підтримки кількох урядових департаментів, поліції та виробників бельгійського пива. Цю концепцію вже запозичили Нідерланди, Франція, Німеччина та Люксембург. Її мета полягає в тому, щоб підвищити серед громадян Бельгії усвідомлення небезпеки керування автомобілем у нетверезому стані. Назва BOB — абревіатура від слів голландською мовою «свідоме тверезе керування». Пік кампанії, яка розпочиналася як цілорічна, припадає на період новорічних свят і літніх відпусток. І за даними поліції, показники порушень, пов'язаних з нетверезим керуванням, зменшуються рік у рік.

Европейські країни посідають перші місця зі споживання алкоголю місцевим населенням, а Бельгія — лідер у самій Європі. Середньостатистичний бельгієць випиває 12,6 літра чистого алкоголю на рік, що еквівалентно 225 літрам пива чи 100 літрам вина. У 2013 році 7,2% чоловіків і 4% жінок у Бельгії споживали алкоголь у кількості, яку вважа-

зим керуванням, зменшуються рік у рік. Понад 80% населення вважають випивку й автомобіль несумісними.

Дорожні правила у багатьох європейських країнах не вимагають від водіїв стовідсоткової тверезості. Нині законодавство Бельгії вважає нормальним наявність у крові водія 0,5 проміле алкоголю, що відповідає двом маленьким бокалам пива. Якщо перевищете цю норму і втрапите на поліцейських, то вам загрожує штраф, який залежно від рівню алкоголю у крові може становити понад 150 (якщо рівень алкоголю

у крові порушника сягає 0,5—0,8 проміле) аж до 12 тисяч євро (вище як 0,8 проміле). У вас можуть забрати права (від 3 годин до 15 днів). Найгірший сценарій — судовий розгляд справи водія-п'яниці.

Проте на сьогодні 97% громадян Бельгії знають про існування BOB. Один з головних принципів кампанії — поєднання меседжу, спрямованого на запобігання нетверезо-

му керуванню, з жорсткішим підходом, окремим розділом щодо підвищення рівня свідомості водіїв та не менш важливим проведенням поліцейського патрулювання доріг. До речі, поліцейські патрулі, які зупиняють водіїв для проходження тесту на алкоголь, вручають кожному, хто успішно пройшов цей тест, жовтий брелок з написом «BOB», який уже став символом кампанії. Як кажуть спеціалісти в галузі громадських комунікацій, успіх BOB ґрунтується на припущенні, що підвищена суб'єктивна та об'єктивна ймовірність арешту сприяє скороченню кількості водіїв, які сідають за кермо нетверезими. Прихильник BOB — це свідомий водій, який не споживає спиртного, щоб безпечно довести пасажирів додому цілими й неушкодженими.

Згідно з офіційним опитування, кампанія «BOB» справді спричинила зміну в менталітеті бельгійців щодо вживання алкоголю за кермом. І саме завдяки їй на сьогодні понад 80% населення вважають випивку й автомобіль несумісними. За 22 роки існування вона стала такою популярною, що нерідко в товаристві, яке зібралося на веселу вечірку, друзі запитують одне одного: «Хто у нас сьогодні Боб?»

ПРОШУ СЛОВА!

Побоювання старших за молодих перебільшені

Микола КАШУБА,
завідувач кафедри загальної гігієни та екології, професор Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського, для «Урядового кур'єра»

Кому не відомі нарікання старших на молоде покоління? Часто звучить фраза на кшталт «Вони якісь не такі» й безліч розмаїтих епітетів, барвистість яких залежить від рівня культури та освіти, зокрема вуличної. На жаль, інколи й автора навідували такі думки радше філософського, ніж приземленого характеру.

Перше, що впадає у вічі, те, що старше покоління часто звинувачує молодше в егоїзмі, прагматизмі, жадібності й ненаситності бажань (отримати все й одразу) та інших смертних гріхах, про які самі з часів молодості теж знають не лише з теорії. Крім того, страшене звинувачення молодих — їхній внутрішній абстрактний і віртуальний світ з іншою ментальністю, наближений до царини машин, до якогось андроида, а не до людини. Діти, на погляд старших (і це в певному розумінні так і є), живуть не між людей, а у віртуальному просторі смартфона тощо за штучними, неприродними законами іншого світу.

Із цього приводу останнім часом з'явилося чимало пророчих тривожних публікацій педагогів, психологів, соціологів та інших «ологів», які встановлюють якщо не смертельні, то принаймні страшні діагнози майбутніх поколінь і людства загалом. Можна прочитати детальні й часто суперечливі рекомендації, як лікувати ці хвороби, як повернути молодих у світ дорослих з їхнім світоглядом і розумінням сенсу людського буття.

Проблема батьків і дітей відома з часів стародавнього світу. І кожне молоде покоління змушувало старших з острахом спостерігати за безсумнівними прикметами наближення якщо не кінця світу, то чогось подібного. Але нічого такого ще не сталося. Звісно, це аж ніяк не означає, що якщо ніхто не бачив білої ворони, то її не існує.

Однак зрозуміло, що побоювання старших поколінь перебільшені. Якщо ж узяти до уваги стрімкий злет людського інтелекту й усього того, що з цим пов'язано, що зробило людство за період розвитку, то такі почуття тривоги безпідставні. Звичайно, це не означає, що в людства немає головного болю від власної голови.

Хто в цьому всьому винен? Перш ніж відповісти на це запитання, поставимо собі інше. Чи змогло б нове покоління створити суспільство, не спираючись на досвід і знання старших? У кращому разі це було б щось середнє між зграєю бандарлогів і Мауглі. Отже, з цього випливає дуже простий і, по суті, відомий висновок, про який забувають критики молодого покоління. Кожне наступне покоління — продукт попередників у доброму розумінні цієї сентенції. І не могло б воно стати таким, якби його таким не створили.

Слід зрозуміти, що ніхто сам собі не творець, а продукт середовища, в якому розвинувся. Найбільше, що можна приписати його індивідуальності, це те, яким його створила природа, який випадковий набір генів вона йому дала. Напевно, не варто хизуватися тим, що став жертвою випадку.

Нас цікавить не лише те, куди йде нове покоління, а й чому воно обрало цей напрям і що на нього очікує. Почнемо з того, що особливого вибору ми йому не залишили.

Щоб краще збагнути цю думку, вдамося до алегорії. Уявімо дві групи людей на березі океану, які мріють потрапити в невідоме й чомусь обов'язково світле (зі слів попередників) майбутнє. В одній є недобудований літак, а у другій — недобудований корабель. Чи є в них особливий вибір? Важко повірити, що корабелі будуватимуть літак, а пілоти — корабель. Вони продовжуватимуть те, що отримали у спадок від попередніх поколінь.

Отже, ми не залишили їм особливого вибору. І оцінюючи їх, критикуємо себе за те, що їхній корабель не може літати. Чи ж варто намагатися згідно з рекомендаціями різних «ологів» повернути їх на путь істинну? Але ж цієї путі, на яку намагаємося їх повернути, вже не існує. Виникла інша, з іншими законами, правилами, до яких вони вже призвичаїлися. А те, що нам не подобається, — не що інше, як результат їхньої адаптації. До того ж забуваємо: якщо вони адаптувалися, це добре. А ось у тих, хто не зміг пристосуватися до існування, життєвих умов, — проблема.

Останнім часом з'явилося чимало пророчих тривожних публікацій педагогів, психологів, соціологів та інших «ологів», які встановлюють якщо не смертельні, то принаймні страшні діагнози майбутніх поколінь і людства загалом.

ПОДІЇ ТА КОМЕНТАРІ

ДОКУМЕНТИ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про звільнення О. Склярова з посади члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації

Звільнити СКЛЯРОВА Олександра Івановича з посади члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, згідно з поданою ним заявою про відставку відповідно до частини четвертої статті 20 Закону України «Про телекомунікації».

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
26 грудня 2019 року
№ 953/2019

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про увільнення Т. Качки від виконання обов'язків представника України до складу арбітражних груп у рамках процедури розгляду спорів, визначеної статтями 306 і 307 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони

З метою дотримання вимог статті 323 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII, та відповідно до пункту 3 частини першої статті 106 Конституції України постановляю:

1. На часткову зміну статті 1 Указу Президента України від 29 вересня 2017 року № 298 «Про призначення представників України до складу арбітражних груп у рамках процедури розгляду спорів, визначеної статтями 306 і 307 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» увільнити КАЧКУ Тараса Андрійовича від виконання обов'язків представника України до складу арбітражних груп у рамках процедури розгляду спорів, визначеної статтями 306 і 307 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, у зв'язку із призначенням на посаду заступника Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України — Тогового представника України.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
26 грудня 2019 року
№ 954/2019

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 24 грудня 2019 р. № 1093
Київ

Про внесення змін у додатки 1 і 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 672

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Внести у додатки 1 і 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 672 «Про утворення Державного підприємства спиртової та лікеро-горілчаної промисловості» (Офіційний вісник України, 2010 р., № 58, ст. 2022; 2015 р., № 70, ст. 2308) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України О. ГОНЧАРУК

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 24 грудня 2019 р. № 1093

ЗМІНИ,

що вносяться у додатки 1 і 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 672

1. У додатку 1 до постанови виключити такі позиції:

«Державне підприємство «Бджільнянський спиртовий завод»;
«Державне підприємство «Яйсинський спиртовий завод»;
«Державне підприємство «Крисківський спиртовий завод»;
«Державне підприємство «Торговий дім «Сіверщина»
Державне підприємство «Наумівський спиртовий завод»;
«Державне підприємство Уманський лікеро-горілчаний завод»;
«Державне підприємство «Укрспиртпостач».

2. У додатку 2 до постанови виключити такі позиції:

«Державне підприємство Барський спиртовий комбінат
Державне підприємство Тростянецький спиртовий завод
Державне підприємство Уладівський спиртовий завод
Державне підприємство «Чечельницький спиртовий завод»
Державне підприємство «Юрковецький спиртовий завод»
Державне підприємство «Вінницький лікеро-горілчаний завод»;
«Державне підприємство «Угерський спиртовий завод»
Державне підприємство «Бучацький мальтозний завод»
Державне підприємство «Зарубинський спиртовий завод»;
«Державне підприємство «Вашківський спиртовий завод»
Державне підприємство Карапівський спиртовий завод
Державне підприємство «Холминський спиртовий завод»
Державне підприємство Шабалинівський спиртовий завод
Державне підприємство «Сумиспирт»
Державне підприємство «Новосуханівський спиртовий завод»
Державне підприємство «Попівський експериментальний завод»
Державне підприємство «Коростишівський спиртовий комбінат»
Державне підприємство «Зіринський спиртовий завод»
Державне підприємство Шпанівський експериментальний завод харчових екстрактів
Державне підприємство Жовтневий спиртовий завод
Державне підприємство Лохвицький спиртовий комбінат
Державне підприємство Дублянський спиртовий завод
Державне підприємство Івашківський спиртзавод
Державне підприємство «Ганноніпільський спиртовий завод»;
«Державне підприємство «Трилський спиртовий завод»
Державне підприємство Кам'янський спиртогорілчаний комбінат»;
«Івано-Франківське обласне державне об'єднання спиртової та лікеро-горілчаної промисловості».

Чернівецьке обласне державне об'єднання спиртової та лікеро-горілчаної промисловості».

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про звільнення І. Бондаренка з посади голови Закарпатської обласної державної адміністрації

Звільнити БОНДАРЕНКА Ігоря Самійловича з посади голови Закарпатської обласної державної адміністрації згідно з поданою ним заявою.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
26 грудня 2019 року
№ 956/2019

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про звільнення М. Мальського з посади голови Львівської обласної державної адміністрації

Звільнити МАЛЬСЬКОГО Маркіяна Маркіяновича з посади голови Львівської обласної державної адміністрації згідно з поданою ним заявою.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
26 грудня 2019 року
№ 957/2019

У Миколаєві з'явилася своя «Тесла»

ДОСЯГНЕННЯ. Уперше на пострадянському просторі на тепловозоремонтному заводі модернізували магістральний тепловоз

Фото надав автор

На миколаївському підприємстві повністю модернізували локомотив

Олена ІВАШКО,
«Урядовий кур'єр»

Миколаївський тепло-визоремонтний завод провів глибоку модернізацію найпотужнішого на пострадянському просторі тепловоза 2ТЕ10М і передав його замовникові. У ремонті було задіяно понад 120 працівників підприємства. У підсумку 276-тонний дво-секційний локомотив отримав повну комплексну модернізацію за останнім словом техніки. Спеціалісти вже назвали це маленькою науково-технічною революцією.

Директор заводу В'ячеслав Симченко каже: «20 років на всіх залізничних конференціях ішлося про необхідність проведення модернізації локо-

тивного парку магістральних тепловозів. Проте далі за розмови справа не рухалася. Рік тому ми вирішили зробити скромну науково-технічну революцію і показати, що Україна може не лише купувати техніку за кордоном, а й працювати головою — виконувати складні технічні проекти на найсучаснішому рівні, не поступаючись кращим світовим зразкам. Ми розробили силами свого конструкторського бюро спільно з кількома українськими партнерами проект глибокої модернізації тепловозів 2ТЕ10 у кресленнях і потім втілили його в металі. На пострадянському просторі таку модернізацію поки ще ніхто не реалізовував, тож ми піонери. Аналогічні проекти з

успіхом реалізують у США і Європі».

Після модернізації, по суті, від старого тепловоза залишилися тільки кузов, рама і колеса. З'явився локомотив, який відрізняється від звичайного, стандартного тим, що він зможе возити більший вантаж зі значно меншою витратою палива. За словами директора МТРЗ, магістральний тепловоз обладнано сучасними вузлами, двигунами, агрегатами виробництва провідних фірм світу. Це один з найбільш передових двигунів англо-бельгійської компанії АВС з ресурсом до капітального ремонту 70 тисяч мотогодин. Це найсучасніший роторно-пластинчастий компресор (спільне виробництво) італійської компанії Mattei; система

управління двигуном «Хайнсманс» (Німеччина); сучасний тяговий агрегат змінного струму (ДП «Електротяжмаш», Україна). А основна система управління всім локомотивом та весь проєкт модернізації — розробка Миколаївського тепловозоремонтного заводу.

Як зізнається В'ячеслав Симченко, над багатьма рішеннями довелося пометити конструкторсько-проектному бюро МТРЗ. Але результат майже річної роботи того вартий — навіть пульт управління локомотива навіює асоціації з «Теслою». Тепловоз уже пройшов усі необхідні випробування під повним навантаженням і його передають замовникові оновленим на 90%. Його модернізація обійшлася в мільйон євро.

Цей рік увійде в історію України як найтепліший за весь період спостережень

Віктор ВИШНЕВСЬКИЙ,
доктор географічних наук,
для «Урядового кур'єра»

ПОГОДНІ ПІДСУМКИ. До закінчення 2019 року залишилося ще кілька днів, але завдячуючи даним, що опрацьовує Центральна геофізична обсерваторія імені Бориса Срезневського та прогнозам Українського гідрометцентру, є змога підбити погодні підсумки.

Цей рік увійде в історію України як найтепліший за весь період спостережень з 1881-го. Цього року середня температура повітря в Києві сягнула 10,6°C, що на 2,9°C вище за норму, яка становить 7,7°C. Перевищено навіть показник аномально теплого 2015 року, коли середня температура становила 10,5°C.

Ще ніколи не було, щоб теплішими за норму виявилися всі

12 місяців. Особливо теплим, навіть найтеплішим за весь період спостережень був червень, середня температура якого сягнула 23,6°C. Ще жодного разу у грудні температура повітря в Києві не перевищувала 15°C. Але цього року 19 грудня вона сягнула 15,2°C.

2019-й виявився доволі скупим на опади — їх випало лише три чверті норми. Це, звісно, позначилося на наших річках.

Загалом протягом року температурні рекорди було побито більш як 30 разів, інколи на 2,0—2,5°C.

З урахуванням значень цього року можна вважати, що середня температура повітря в Києві за останні 139 років зросла приблизно на 3°C, що значно більше, ніж на земній кулі. Нині тем-

пература повітря в Києві стала приблизно такою, якою була наприкінці XIX ст. в Одесі, а в Одесі стала такою, як колись була в Бухаресті.

2019-й виявився доволі скупим на опади — їх випало лише три чверті норми. Це, звісно, позначилося на наших річках і

не лише на наших. На більшій частині Європи водність річок зменшилася. Знизився і рівень в озерах. Для України, водні ресурси якої порівняно невеликі, це тривожний сигнал і стимул для водоощадних заходів.

Природна сфера хоч і піддається людині, залишається такою, що з нею не можна не ра-

хуватися. Насамперед потрібен належний моніторинг. Необхідне сучасне обладнання, яке, на жаль, коштує недешево. Ці питання має вирішувати відповідний державний орган, який було створено ще в 1921 році. Але 2011-го Державну гідрометслужбу було ліквідовано, точніше, її понизили до рівня управління у складі Державної служби з надзвичайних ситуацій України. Тож нині в управлінні немає навіть власної печатки. Відповідно різко зменшилася здатність самостійно вирішувати нагальні питання. Наслідок — відставання від сусідніх країн Європейського Союзу, що дедалі зростає. Сподіваємося, що в новому році Державну гідрометслужбу буде відновлено, а якщо не в новому, то принаймні до 100-річчя її створення.

За прогнозом, 28—29 грудня таки має засніжити. Тож на Новий рік трохи снігу буде.

ЗДОБУТКИ

Гостинці пахнуть ялинкою

довкілля. Вінницькі лісівники вирощують новорічні красуні та створюють нові ліси

Олег ЧЕБАН,
«Урядовий кур'єр»

Новорічні свята приходять з ялинкою. Щастя для дітей — прикрашати зелене деревце, що пахне лісом, а для батьків — бачити, як у дитячих очах народжується казка. А починається вона із традицій, теплих долонь лісівників. Щоб виростити ялинку або сосну, які даруватимуть гарний настрій, треба багато праці й знань. Відповідальної роботи, за якої щороку площа нових лісів збільшується.

У держлісгоспах Вінницького обласного управління лісового та мисливського господарства на спеціальних плантаціях вирощують 1 мільйон 170 тисяч штук новорічних хвойних дерев. З них майже пів мільйона досягли віку, щоб тепер прийти в оселі й дитсадки, будинки культури та організації. І звісно, на майдани.

Цього року для одної з головних ялинок у Києві вперше взяли молоді сосни з Вінниччини, з південного в області Бершадського держлісгоспу.

«Наші переговори із замовником тривали півтора місяця. Дерева підбирали ретельно, адже замовник поставив чіткі вимоги. Зокре-

Ось такі славні сосни бершадські лісівники відправили для ялинки у Київ

ма щодо їх розміру, а також щоб вони були не лише зеленими, а й одного відтінку хвої. Ми фотографували новорічні дерева, відправляли відео кожної групи, яких цілий ряд — заввишки від одного до 3,5 метра. Загалом для столичної ялинки відправили 276 молодих сосен. Ми цим пишаємося», — сказав директор ДП «Бершадський лісгосп» Микола Краснеєв.

Державне підприємство повністю забезпечує потребу в святкових красунях жи-

телів Бершадського та Тростянецького районів, на території яких працює. Для цього лісівники щороку садять 9—12 тисяч ялинок і сосен на спеціалізованих плантаціях та на землях, не придатних для ведення сільського господарства. Та все починається з насіння.

У цій місцевості майже не залишилося 50-річних ялинок, себто зрілого плодоносного віку. Тому, що протягом останніх років кількість опадів значно зменшилася і клімат став посушливим. Якщо

на дереві з'являються шишки раніше від плодоносного віку, це ознака того, що воно може всохнути і передчасно прагне залишити слід на землі. Схожість такого насіння низька. Тому бершадські лісівники зазвичай замовляють насіння ялинок у Львівській області, а сосни — в інших регіонах.

«До 50 років доживають найбільш сильні дерева. Енергія такого насіння і генетичний фонд добрий. А яке насіння, таке і покоління. А посадковий матеріал

ми вирощуємо самі, щоб він був загартований та адаптований саме до наших умов», — розповідає Микола Володимирович.

У перші 2—3 роки ялинка додає в рості по 5—10 сантиметрів, після трьох — приблизно по 40, а у вологі роки буває навіть 50—60 сантиметрів. Останнє добре для приросту деревини, однак для новорічної ялинки саме річний приріст 10—40 сантиметрів робить її красивою і густою крону. Таку й хочуть придбати споживачі.

Нині найбільш популярні на ринку ялинки і сосни заввишки 1—2,5 метра, які коштують 80—130 гривень. Їх купують до помешкань і в дитсадки. Річ тут не в ціні, а в параметрах приміщення: наприклад, у будинки культури, де до стелі високо, беруть по 4—6 метрів.

Тож лісівники вирощують новорічні ялинки та сосни до 4—8-річного віку. Потім їх реалізують у лісгоспах чи на базарах, обов'язково маркованими пластиковою биркою із штрих-кодом. Бершадський лісгосп має можливість щороку продати 3 тисячі цих красунь: саме такий ліміт визначено для нього (якщо більше, буде штраф).

До речі, щороку екологічні активісти закликають

придбати на свята ялинки в горщиках, щоб потім посадити їх у дворі чи на дачі. Ідея хороша, і багатьох зацікавлює. Держлісгосп готовий задовольнити і це бажання, а також проконсультувати щодо догляду. Сумівське лісництво, яке входить до його складу, має теплиці та великий навіс, де вирощують ялинки в закритому ґрунті й загалом декоративний посадковий матеріал.

«Держава не фінансує лісове господарство, тому ми вишукуємо можливості заробити кошти на розвиток. З реалізації ялинок маємо за рік приблизно 300 тисяч гривень», — зазначив директор лісгоспу.

Принагідно зауважимо, що понад десятиліття державне підприємство «Бершадське лісове господарство» сповідує правило створити за площею значно більше нових насаджень, ніж зрубати стиглого лісу. Тому тут легені планети зростають щорічно. А загалом на Вінниччині, як повідомив пресекретар обласного управління лісового та мисливського господарства Станіслав Вовк, щороку створюють в середньому 1100 гектарів нових лісів.

І знову не завдяки, а всупереч

АВТОПРОМ. Вітчизняні автовиробники все-таки розвиваються, хоч держава не виявляє зацікавленості в їхній продукції

Володимир КОЛЮБАКІН,
«Урядовий кур'єр»

За традицією, успішні українські виробники підбивають підсумки року. Ось і автобудівна корпорація «Еталон» звітувала про здобутки, нові розробки, хоч не оминула і проблем.

У році, що минає, заводи корпорації реалізували понад 240 одиниць транспортних засобів, не рахуючи відремонтованих, а також запчастин і комплектуючих. Найбільше виробники пишуться новими розробками на рівні світових стандартів.

Наприклад, ТОВ «Чернігівський автозавод» у кооперації з ПрАТ «Бориспільський автозавод» завершив розроблення конструкторської документації й виготовив перший зразок міського автобуса з низьким рівнем підлоги А12221 «Айстра» (це найвищий рівень світових екологічних стандартів).

Напрацьовано конструкторську документацію на модифікацію розробленого раніше тролейбуса Т12131 — тепер він матиме автономний хід до кілометра з повним навантаженням. Тобто в разі обриву дротів чи інших негараздів машина зможе й далі везти пасажирів. Завершують складання електробуса з динамічним підзарядженням (тобто акумулятори заря-

джаються просто під час руху). Така машина матиме до 20 км автономного ходу: це дуже важливо в містах, де окремі лінії тролейбусів не об'єднано в єдину мережу і пустити їх в об'їзд чи за іншим маршрутом неможливо.

А ТОВ «Базтехсервіс» пишасться, що не лише розробило, а й сертифікувало вантажні автомобілі повною масою 12 або 7,2 т на агрегатній базі відомого англійсько-індійського виробника Ashok Leyland. Зразок такого автомобіля було представлено в Києві.

ТОВ «Український кардан» та ТОВ «Чернігівський ковальський завод» освоюють нові види продукції на ринках запчастин для автомобільної та сільськогосподарської техніки. На їхню продукцію вже є запити з Туреччини, Сербії, Німеччини, Польщі, Білорусі, виявляють зацікавленість компанії з Румунії та Італії. А перелічити всі здобутки корпорації — й усієї газети не вистачить. Хотілося б на цьому й завершити. Та, на жаль, є у вітчизняних виробників і серйозні проблеми.

Рік, що минає, президент корпорації «Еталон» Володимир Бутко назвав роком боротьби за бюджетний та муніципальний ринки. Річ у тім, що місцеві органи влади, оголошуючи тендер на закупівлю транспортних

засобів для потреб регіону, навмисно вписують у нього такі штучні вимоги, що роблять неможливим для «Еталону» взяти участь у цьому тендері.

Наприклад, ставлять за обов'язкову вимогу на кілька сантиметрів меншу довжину чи ширину транспортного засобу, ніж продукція корпорації, й тим зарані зумовлюють перемогу конкурентів. Натомість Антимонопольний комітет у відповідь на звернення корпорації вдає, ніби це його не обходить. Тим державі завдають збитків на десятки мільйонів через закупівлю дорожчої продукції й відверте ігнорування дешевшої. Фактично на відкуп місцевій владі віддано право купувати те, що вона захоче, чому захоче — питання вважаємо риторичним.

Президент «Еталону» не наважується вимовити слово «корупція», ми ж вимовимо на повний голос. Нічим іншим пояснити таку поведінку просто неможливо. Скажімо, у Києві корпорація взагалі нічого не може продати, бо тендери на закупівлю муніципального транспорту проходять за незрозумілими схемами на підтримку виробників, у яких керівництво міста чомусь особливо зацікавлене (чи не особисто зацікавлене?).

Або ж відверте лобювання державними (підкресли-

Вантажівка «Еталон» на агрегатній базі Ashok Leyland

мо це слово) структурами закордонних виробників перед вітчизняними. Наприклад, масові закупівлі автобусів МАЗ — у нас що, своїх нема? Володимир Бутко припускає наявність таємних міждержавних домовленостей, які передбачають такі форми міжнародної співпраці. Але підтримку вітчизняного виробника це аж ніяк не нагадує. Тож не дивно, що 2019 року «Еталон» спромігся продати аж шість тролейбусів.

Мало того, з коштів, які надає ЄБРР на розвиток інфраструктури українських міст, передбачено бо- нуси за придбання міського транспорту від вітчизняних виробників. Та ні! Державна і на цьому втрачає, нато- мість хтось інший виграє —

по-іншому це пояснити неможливо.

Тому вітчизняні підприємства з виробництва транспортних засобів завантажені ледь більш ніж на 10%, втрачаються робочі місця, працівники виїжджають за кордон. Виручає найбільше експорт, бо за кордоном, на відміну від співвітчизників, давно оцінили високу якість українських виробів за прийнятною ціною.

Утім, і тут не все гаразд. Високий курс гривні, який Володимир Бутко назвав напівштучним (бо підтримують його переважно за рахунок розпродажу облігацій державної позики, а не завдяки зростанню економіки), вже завдав і надалі завдає чималих збитків вітчизняним експорте-

рам. Генеральний директор ТОВ «Чернігівський ковальський завод» Віталій Трейтак зауважує: близько 40% продукції заводу йде за кордон. Але нині експорт збитковий: через посилення гривні виручка за експорт у гривневому еквіваленті падає, а внутрішні ціни на сировину, устаткування, комплектуючі, енергоносії тощо — аж ніяк. Загалом, за словами Володимира Бутка, підприємства концерну лише через це втратили близько 20 мільйонів гривень.

Хочеться вірити, що в новому році ситуація зміниться на краще, і вітчизняна влада зрештою помітить існування вітчизняних виробників і зверне увагу на їхні проблеми.

Фото Володимира Заїки

ЖИТТЄВІ ІСТОРІЇ

Яскравий букет нарцисів серед сірих прифронтових буднів

МАЙЖЕ НОВОРІЧНА КАЗКА. Тележурналістка і морський піхотинець знайшли прекрасні квіти й одне одного поміж руїн, смертей та інших жахів війни

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»
фото із сімейного архіву родини

Новорічну ялинку в кожній родині прикрашають на власний смак. Хоч, звісно, існують обов'язкові симпатичні атрибути, які трапляються найчастіше. Серед них яскраві іграшки, сніжинки, гірлянди, що блимають кольоровими вогниками, цукерки чи тільки барвисті обгортки від них після візиту сюди дітей. Проте в кожній оселі згадують про власні хатні пам'ятні прикраси й водночас обереги родини на її щастя. Наприклад, у цій молодій маріупольській сім'ї біля ялинки дуже доречні нарциси. Бо саме ці ніжні квіти небезпідставно вважають символом свого родинного щастя Тетяна і Павло. А у вже недалекому майбутньому реальну й водночас трохи казкову історію про нарциси дізнається і їхня маленька донечка Софійка. Та й який Новий рік без казки?

Допоміг квітень

Історія подружжя Тетяни Уралової та Павла Анісовця схожа на давно відому казку, де квіти не на останньому місці. Пам'ятаєте? Знайома ще з дитинства розповідь про головну героїню, яка на вимогу злої мачухи й ледачої сестри змушена була серед зими під час страшною заморозки шукати в лісі проліски. Виручив її тоді один із дванадцяти братів-місяців Квітень. А далі після певних перипетій читачів тішить казкова щаслива кінцівка твору. Щоправда, в нашому разі є істотні відмінності.

Жила-була пані Тетяна не в казковому царстві, а в приморському місті донецького «регіоналізму». Та й виконувала вона щодня не забаганки і примхи мачухи чи сестри, а працювала журналісткою на ТРК «Україна». І готувала для телеглядачів мирні сюжети, аж доки не став вважати себе імператором і найбільшим геополітиком сусідній цар поганський. Тому довелося нашій колезі збирати інформацію для своїх телерозповідей навіть не під час зимової заморозки, а нерідко в супроводі обстрілів з потужної мінометної та артилерійської зброї і вибухів, які перетворювали донедавна чепурні приморські селища і села на похмурі руїни.

«Чомусь у мирний час мені жодного разу не довелося побувати у Широкиному. Зате після тривалих обстрілів і боїв, що змінили до невпізнання цей населений пункт, добре ви-

Подарую не букет квітів, а цілу ділянку!

вчила всі його вулиці. Інша річ, що нашій знімальної групі, яка тут частенько працювала, доводилося орієнтуватися не на симпатичні житлові будинки чи інші об'єкти на березі моря, а на потворні руїни споруд. Звичайно, настрій від усього побаченого здебільшого був гнітючим, однак робота є робота, і ми періодично готу-

том, який здатний оборонити від двоголової «курки» (так зневажливо називають герб самопроголошеної «ДНР») і проросійських бойовиків, які під чужим прапором уже шостий рік ведуть війну на території України.

Отож тележурналістів тоді супроводжували й охороняли бійці добре знаного по обидва боки лі-

А допоміг у цій справі брат Квітень. Точніше, календарний місяць квітень, який саме господарював довкола. Одне слово, морпіх привів телевізійну групу до галявини яскравих нарцисів, які буйно розквітли.

вали репортажі з цієї тоді найгарячішої точки на маріупольському напрямку», — згадує Тетяна.

Як зізнається вона тепер, жодних приємних передчуттів стосовно зустрічі, яка невдовзі змінила її особисте життя і вплинула на майбутнє, не було й перед поїздом до села Водяного, звідки готували телевізійний сюжет про обстріли і руйнування населеного пункту. Та не забуваймо про закони жанру казок, сюжети яких переповнені зустрічами представниць прекрасної статі із принцями чи лицарями на білих конях і з гострими мечами в руках, завдяки яким вони відважно захищали від зміїв чи інших лиходіїв.

А якщо ближче до реальності, то йдеться про українського бійця на броні камуфльованої БМП з автоматом чи кулеметом,

який розмежування 503-го окремого батальйону морської піхоти, яких відповідно до позивного комбата ще звуть «борсуками». А серед морпіхів був гранатометник Павло Анісовець. І в якийсь момент він запропонував журналістам свою допомогу і захист. Ні, за гранатомет йому братися не було потреби. Боєць вирішив поліпшити ім настрої і запропонував зняти «на десерт» те, що зайвий раз підсилить контраст між потворними руїнами та вічним життям природи.

А допоміг у цій справі брат Квітень. Точніше, календарний місяць квітень, який саме господарював довкола. Одне слово, морпіх привів телевізійну групу до галявини яскравих нарцисів, які буйно розквітли.

«Те, що ми тоді побачили, нагадувало казку. Уя-

На трьох одне бажання — мир!

віть: повсюди здебільшого жакливі темні, сірі чи камуфльовані барви війни, і тут раптом такий сплеск живих яскравих кольорів. І це було ще одним сигналом і підтвердженням того, що попри все, життя триває», — розповідає тележурналістка.

Народження доньки до Дня захисника України

Вони листувалися і спілкувалися і, як каже Тетяна, морський піхотинець-гранатометник запевняв: мовляв, подарував їй тоді все квіткове поле. І це теж трохи нагадувало казку. А тим часом не забарився і закони жанру про обов'язкові складні випробування для героїв: за якийсь час Павло зазнав поранення на бойових позиціях. Телефоном запевняв, що все гаразд і незабаром повернеться до батальйону, а вона, щоб пересвідчитися в цьому, поїхала до місцевого госпітально. Та зустрілися вони тільки на хвилину: пораненого бійця терміново повезли до шпиталю у Дніпрі.

«Ось тоді в мене серце розривалося і тремтіли руки. Доти я вже могла розпізнати в ньому справжнього чоловіка — мужнього, надійного. Такого, що гідно пройшов війну на передовій — аж чотири ротації. Однак Павло ніколи не хизувався бойовим минулим. І ще він, на щастя, не зламався морально у важких умовах, в яких витримували далеко не всі чоловіки, і залишив-

ся людиною, яку мені пощастило зустріти. І тепер я вже була готова боротися за своє, точніше, наше кохання», — зізнається Тетяна.

Звісно, під час перебування бійця в госпіталі у Дніпрі пара дуже активно спілкувалася. Як жартома тепер нарікає Павло, Тетяна в ті дні своїми дзвінками чи повідомленнями майже не давала йому спати після вживання ліків, як радили медики. Проте для нього тоді листування й розмови стали найкращими ліками. Адже зрозумів: без цієї молоді жінки він не зможе далі жити.

Тетяна вже про це згадувалася, а щоб не сумнівалася, підтвердив це під час зустрічі, коли після госпітально повернувся до Маріуполя.

А напередодні нового року Павло загадав закономірне бажання. Навіть два. По-перше, у наступному році обов'язково одружитися з Тетяною. По-друге, не відкладаючи на колись, збільшити новостворену родину.

І знаєте, шановні читачі, подальші події спершу нагадували казку: 11 січня 2018-го вони розписалися, а наприкінці року Тетяна подарувала чоловікові донечку Софійку.

Хоч, як буває, ця казка має й інші, справжні релалії, спричинені війною. Одружилися, скориставшись послугою «шлюб за добу», а медовий місяць у молодят був коротким: у січні морський піхотинець знову повернувся на позиції поблизу Водяного.

За словами дружини, цей період для неї став суцільним жахоттям. Адже

попри гібридне перемир'я, з того боку лінії розмежування тривали обстріли та спроби диверсійно-розвідувальних груп вийти в тил українських підрозділів. На жаль, періодично з передової надходили трагічні повідомлення про поранених і загиблих бійців, а тому майбутній мамі було надзвичайно складно пережити кілька місяців до закінчення чергової ротації й контракту чоловіка і майбутнього батька їхньої дитини.

«Тепер ми боялися його втратити вже вдвох. І тому ми з Павлом були на зв'язку, здається, всі 24 години на добу. Він запевняв, що з ним нічого не станеться і все гаразд. Хоч я потім дізналася, що втрати були навіть у його взводі. Павла, на щастя, не зачепило. Тоді й повідомила, що наступної ротації просто не переживу. А він змушений був прийняти важливе для нас уже трьох рішення: після закінчення контракту пішов із 503-го ОБМП. Надто що почали даватися взнаки наслідки поранень».

Донька народилася 12 жовтня — напередодні Дня захисника України, і це стало дуже доречним подарунком недавньому морському піхотинцеві. А взявшись спільно за виховання дитини, вони тепер і працюють разом. Тетяна відгукнулася на пропозицію перейти до корпункту ICTV та СТБ в Маріуполі, а Павло працює тут водієм. Звичайно, знімальної групі, як і раніше, частенько доводиться готувати сюжети з лінії зіткнення, а тому бойовий досвід чоловіка також став у пригоді.

Той, за словами подружжя, надзвичайно довгий період, коли вони були не разом, згадують як поганий сон. І тепер намагаються надолужити згаяне і долати труднощі та перешкоди в житті вже не поодиночки, а вдвох. У них це непогано виходить.

Ще недавно напередодні чергового нового року вони подумки і вголос загадували бажання і мріяли про давноочікуваний мир і народження донечки. Одне з бажань уже здійснилося: тепер збираються біля новорічної ялинки разом із малою Софійкою. Проте серед головних бажань молоді родини — мрії про мир.

У цьому їхні думки збігаються із мріями мільйонів жителів Донецчини й усієї України, які перші хвилини наступного року зустрічають зі схожими надіями, сподіваннями і прагненнями. Надто що за жанром казки, на яку часто схоже наше життя, добро завжди перемагає зло.

СУБОТНІ ЗУСТРІЧІ

Хто в душі залишив місце дитинству, здатний творити дива

НОВОРІЧНА ІСТОРІЯ. Як ми з автором вишитих книжок Оленою Медведєвою в казку мандрували

Інна ОМЕЛЯНЧУК,
«Урядовий кур'єр»

Прочиняю старовинні двері кімнати-музею Уласа Самчука в Рівному, а там у самісінькому центрі вже світиться-виблискує ялинка. Та не проста, а рукотворна! «Заходьте на нашу гостину!» — припрошує широкою усмішкою струнка Олена Медведєва. Глибокі озерця її очей так і вихлюпують добро і внутрішній спокій.

А це саме те, що потрібно для відвертої розмови. Її знала в Україні й світі майстриня вміло перетворює на захопливу розповідь-екскурсію. «Ось тільки як втисне вона в наше спілкування чи не пів життя?» — подумки ставлю собі запитання. А відповідь на нього вже лунає.

Їжачок, киця і веселка

— Двері у світ казки мені відчинив син Андрій: 12-річним він написав казку про їжачка, який збудував хатинку з голок, скріпивши їх... згущеною! Я подумала, що це варте уваги, але вирішила зробити не друкований варіант казки, а вишити її. Так народилася перша вишита книга «Їжачок — сто голочок». Далі десь із потаємних глибин душі виникла ось ця, в'язана спицями «Киця-киць». А це книжка-складанка з дерева «Сонячна веселка», — вправно розгортає сторінки майстриня. — Ось із великої скрині дістаємо плетені шпальти Андрієвої казки «Живі парасольки», які росли в лісі немов гриби. Казкотерапія — найдієвіша методика для розвитку: перевірено часом. Для нас, дорослих, теж, бо той, хто в душі залишив хоч трішечки місця дитинству, здатний творити справжні дива, — інтригує Олена.

— І ви теж у душі дитина? — саме собою виникає запитання.

— Ще й яка! — підводить до справжнісінької бурштинової казки (як же в бурштиновому місті України без неї?). Тут кожна сторіночка інкрустована камінчиками різних розмірів та відтінків. Коли на них падають сонячні промені (а нам у найкоротший зимовий день небо піднесло такий подарунок), — це неперевершено!

— А ось праска-казка, яку виготовив Олександр Каленюк, рівненський майстер, — бере в руки величезну праску, всередині якої захована казка її авторства. — Про те, як праска безтурботно жила собі в заможній родині. Коли розпочалася війна, переїхала до госпіталю, де дуже багато працювала і зненавиділа свою долю. Та якось підслухала розмову санітарок, які говорили, що праска допомогла врятувати життя пораненим, бо завдяки їй було дотримано правил гігієни. І тоді вона вже не нарікала на власну долю. Війна закінчилася, і праска повернулася додому. Це історія, яка стає таким собі тренером у житті і

Фото надав автор

ДОСЬЄ «УК»

Олена МЕДВЕДЄВА. Народилася в Рівному. За фахом юристка, журналістка і психолог. Член двох національних спілок — письменників та журналістів. Її ім'я вписано у Книгу рекордів України як авторку проекту «Найбільша вишита книга ручної роботи».

вчить належно сприймати переми.

Подумки одразу ж переносюся до українських госпіталів, які в перші роки війни вижили на лінії вогню зокрема завдяки ось таким волонтерським праскам.

Абеткове дерево

— А це вітрякова казка, — звертає увагу на млин-вітряк і його мішечки з борошном — сторінки, ось шовкова — на шовку малювала Наталка Серветник. Ось мереживна, — вражає новим рукотворним фоліантом. — Її сторінки виплела гачком Олена Карплюк. А це абеткове дерево, книжка зі шкіри. Ось солом'яна, — і в повітрі одразу пахне українським селом — колискою наших традицій.

— А цю, бісерну, виготовили ви?

— Це філігранна робота Наталії Дишкант, а казка «У парі з ангелом» синова, — обдаровує усмішкою. — А ось ця, книжка-гербарій із моєю філософською притчею «Червона гербера».

Не встигаю впоратися з емоціями, як Олена непомітним рухом вмикає мелодію, що її видає книжка-вертеп «Різдвяна зоря». Цей вертеп, різьблений з оливкового дерева, вона придбала у Вифлеємі.

— Моя мета — ось так делікатно, трішечки повернувши ключик, запустити в дітях безупинний механізм творчості. Тоді вони зроблять те, до чого ми з вами не додумаємось. У цьому мені допомагають незвичні екскурсії у світ «Креативної книги» — а саме так називається мій задум і цей перевізний музей. До кінця року я з ним тут на запрошення Літературного музею Уласа Самчука. Одразу сказала собі: зачепити струни дитячих душ традиційними музейними розповідями не вийде. Тому наші подорожі в казку будуть неординарними. Ось тут у нас килимки часу, на які можна сісти чи лягти, тут — костюми казкових персонажів. Адже діти зазвичай ототожнюють себе з ними. Дуже приємно, коли в них загоряються очі, вони не хочуть звідси йти. А ще влаштовуємо майстер-класи: виготовляємо

ілюстрації до казок із ниток, створюємо янголів, новорічні іграшки технікою декупажу. Це вже наше «Вишиване Різдво у майстерні святого Миколая», на яке охочі записувалися ще в листопаді. До речі, можете приміряти великі окуляри, які дають змогу навіть зазирнути в майбутнє.

Святі слова

«Машина часу» з головою захоплює й мене: справді, далеко видно! І вже хочеться слухати Оленину казку далі.

А вона вправно одягає білі рукавички, і я розумію: наближаємося до святая святих — її вишитої класики. Олена з якоюсь особливою легкістю бере на руки (саме на руки, як дитину) перше своє творіння — Шевченків «Кобзар 1840 року». Створила його в 2013-му разом із художнім редактором Анною Тимошок. Коли актори з фільму «Поводир» приїхали в Острозький музей книги та друкарства, фоліант саме експонували там. І вони читали його пучками.

Далі тут «Народна пісня» Івана Франка, «Я поцілую мальву у щоку» Ліни Костенко і всі чотири Євангелія. Їх тексти Олена вишила унікальним запатентованим шрифтом стебнівкою без жодного скорочення. Сторінки кожної книжки, а це так званий дикий льон, мають інший орнамент.

— Це наша книжка-рекордсмен, — напрочуд легко бере Євангеліє від Матвія, яке нещодавно, в День української писемності та мови, потрапило у Книгу рекордів України. — Рекорд ми встановили в Музеї Тараса Шевченка в Києві. Важить 9 кілограмів 400 грамів, однією голкою тут вишито 88 тисяч 700 знаків, працювала над нею два роки. Особливо складно, коли зіб'єшся і доводиться повертатися, перевишивати. Тому тут надважливі внутрішній спокій і зосередженість.

— Коли працюєте, вимикаєте телефони?

— Якщо вдається, то вимикаю, а якщо через певні обставини не можу собі цього дозволити, то ні, бо життя на паузу не поставиш, — усміхається. — Тому вчуса швидко перемикається. Креативні книжки створювала не для музею й не для рекордів, все йшло із глибини душі. Мене надихали діти Анастасія та Андрій, потім — онуки.

А глибину її душі ще, здається, не перевершив ніхто. Звідти — і серія вишитих мініатюр: Леся Українка, Тарас Шевченко, Іван Франко і, звісно ж, Улас Самчук з уривком із його «Волині» — «А Володько слухає і чує...» Шкода тільки, що зі шкільної програми вилучили твори нашого Волинського Гомера. То ми прагнемо, аби їх повернули.

— Мені зателефонував колекціонер з-за кордону, в якого 40 тисяч мініатюр, і запитав, чи, бува, не вишиваю їх. Тоді навіть не уявляла, як перейти з фоліанта на мініатюру. А він розповів про параметри,

щоб книжка називалася мініатюрою. Так із четвертої спроби побачила світ ось ця «Лісова пісня» Лесі Українки з візерунками її мами Олени Пчілки, — показує книжечку, яка зберігається у спеціальній різьбленій скриньці. — Для мене це була особлива енергетика двох видатних жінок-українок. Вона додала і внутрішнього спокою, й водночас натхнення творити ще. А для мого натхненника з-за кордону вишила другий примірник: таїнство першого завжди залишаю собі.

Крамниця часу

Майстриню дедалі частіше знаходять через інтернет і запрошують презентувати свою «Креативну книгу» не лише в різні куточки України, а й за кордон. І то, каже, найбільше її щастя — прислужитися людям. Особливо теплою була зустріч з українською діаспорою в Празі. Адже люди далеко від батьківщини ревно плачуть її в серцях.

Неначе за помахом чарівної палички (вона в Олені теж є) засвітилася ялинка, яка впала мені в око ще біля входу. Але те, що побачила зблизка, цілком перевернуло традиційне уявлення про Новий рік. Маківка, іграшки — чотирикутники або ж ромби: основи з лози (їх виготовляє син, який уже закінчує магістратуру), а всередині вишиті подушечки з дикого льону. М'які, безпечні для дівчорі, оригінальні й просто милі — ось така вишита ялинка тепер загоряється і в родині Олени Медведєвої. Цим іграшковим візерункам, які вона знайшла в архівах тезки Олени Пчілки, — сотня років. Тому ялинка — із глибинною пам'яттю поколінь, тією, яка й тримає нас на цьому світі.

Олена розповідає притчу про двох сестер, які мали у своїх дворах криниці. Одна весь час пускала людей по воду, а друга — ні. Коли ж настала засуха, вода у другій криниці зникла назавжди. А в першій, навпаки, перебувала з небаченою силою, та ще й стала чистою, немов дівоча сльоза, і смачнішою, ніж раніше.

— Отак і в житті, — каже у відповідь на запитання, як митцеві вижити із творчості. — Воно не завжди розраховується з нами грішми, а часто віддячує здоров'ям рідних, гарним настроєм і новими можливостями у різних сферах нашого буття. Успіх — це це не все, як і поразка — ще не кінець. Найважливіше для нас — сила духу, вміння відповідно сприймати кожен життєву ситуацію. А то велика праця душі.

Саме такою філософією пронизаний кожен день Олени Медведєвої. Її намагається прищепити всім, хто припадає до цілющої криниці «Креативної книги». Днями, до речі, народилася ще одна філософська казочка «Крамниця часу».

Вона вже доїхала до читачів в Америці, Італії, Норвегії. Там, де Новий рік та Різдво теж зустрічатимуть з Україною в серці. З Новим роком!

СВЯТКУЄМО НЕ ВДОМА

Новорічна риболовля біля підніжжя вулкана

ЯК У НЬЮ-ЙОРКУ. Природна пам'ятка в центрі Харкова стала одним з найулюбленіших місць відпочинку

Володимир ГАЛАУР,
«Урядовий кур'єр»

На переконання більшості українців, новий рік треба зустрічати у колі сім'ї та друзів. Але найбільш неважливим, тим, хто прагне розваг, сюрпризів, людних гулянок і забав, аж ніяк не завадить поєднати давню традицію з поринанням в іскрометну круговерть святкового новорічного міста. Саме такий підхід сповідують харків'яни, вирушаючи зустрічати новий рік на головний майдан міста, де на них чекають величезна ялинка на площі Свободи, гігантська світлова фігура Діда Мороза у кріслі-гойдалці, святковий концерт і феєрверк. А справжній Дід Мороз прийматиме гостей у казковому будиночку, де проходитимуть невеликі вистави та майстер-класи для дітвори.

Вируватиме в новорічну ніч та всі Різдвяні свята і центральний парк ім. Горького, на головній сцені якого відбудуться конкурсні програми, шоу, концерти, ярмарок тощо. Новорічна святкова програма триватиме до 5-ї ранку. За цим графіком працюватимуть усі атракціони.

Крім традиційних заходів, харків'ян та гостей міста, особливо тих, хто з родиною першого дня нового року віддасть перевагу активному відпочинку на природі, чекає дивовижка.

Саржин яр

У будь-яку погоду тутлюдно й весело. Ось і цього передноворічного дощового дня в Саржиному яру було кілька десятків відвідувачів не лише з близьких мікрорайонів міста, а й із далекої Салтівки чи ХТЗ. Сюди часто приїждять по освячену воду, позайматися на численних спортивних майданчиках, попірнати в джерельній купелі або ж подарувати дітям члвнука кілька годин неперевершених забав на атракціонах. І чи не кожен другий переконливо запевняв, що новорічні дні, принаймні 1 січня, обов'язково із сім'єю проведе саме тут. Бо це куточок Європи чи Америки, де і єднання з природою, і безліч розваг, і всі блага цивілізації.

Саржин яр здавна приваблював харків'ян і був їхнім улюбленим місцем відпочинку. Особливої чарівності й загадковості він набуває взимку, під білосніжною ковдрою. Географічно ця пам'ятка природи місцевого значення завдовжки понад 12 кілометрів лежить майже в центрі міста, розмежовуючи пологими схилами Павлове поле і Нагірний район.

Надзвичайної популярності Саржин яр зажив цього року після першого етапу масштабної реконструкції, із завершенням якої стане повністю зонованою територією. Оновлено бувет з альтанкою у формі мексиканського капелюха. Ко-

Під мексиканським капелюхом не страшні ні дощ, ні град, ні сніг

ли заходиш під його криси, то опиняєшся наче під зорним небом. Відремонтували місця для набирання води. Біля купелі побудували роздягальні й зробили зону відпочинку під навісами. На алеях встановили лавки з підсвічуванням, алеї освітлювали новими ліхтарями. З'явилися десятки спортивних тренажерів, турніків, тенісних столів на облаштованих спортмайданчиках.

На одному із тренажерів, незважаючи на дрібний дощ, займався літній чоловік, а на сусідньому майданчику — ціла група прихильників активного відпочинку й фізичної культури. Чоловік назвався Сергієм. Він учений і щодня відвідує Саржин яр. Каже, що новий рік зустрічатиме в Карпатах, але якби залишався в Харкові, неодмінно прийшов би на улюблене місце.

Подружжя пара середнього віку, що вправно грає у настільний теніс, — також постійні відвідувачі яру. «Це, вважаєте, наша санаторна курсівка. Поряд з домівкою маємо повний комплекс оздоровлення і комфорту, — розповідає тенісист. — Тут є все: свіже повітря, цілюща мінеральна вода і навіть європейські ту-

алети, де стерильна чисто-та, рідке мило, сухарки для рук. І все це безплатно».

Новорічне звернення Президента України слухатимуть за сімейним столом, але після келиха шампанського і чаркувань вирушать з гостями до Саржиного яру. Адже лише тут можуть здійснюватися новорічні бажання.

Найбільше привілля тут для дітей. Крім того, що в парковій зоні яру можна прогулятися з мамою біля каскаду із семи озер, що лежать на трьох рівнях, помилуватися штучними островами, погодувати екзотичних качок, поганяти на велосипеді на двоколісному коні й дати волю енергії на численних дитячих майданчиках і атракціонах зі спеціальним прогумованим покриттям, тут ще можна вибратися на саму верхівку діючого вулкана, з кратера якого йде дим.

Це диво особливо зачаровує малюків. Іван Васильович, який очікував на внука біля підніжжя вулкана, розказав, що п'ятирічний хлопчик на запитання, де проведе вихідні, відразу відповів: в яру! «Я завше радо його підтримую, бо ця паркова зона стала перлиною

Харкова, яка може конкурувати з Центральним парком. Тож коли внук замість зустрічати новий рік біля головної ялинки Харкова віддав перевагу Саржиному яру, я його цілком розумію», — ділиться новорічними клопотами Іван Васильович.

По форель!

Це не розіграш і не вигадка. Адже тільки в Саржиному яру можна на Харківщині впіймати на вудочку цю принцесу риб. І хоч працівники паркової зони Саржиного яру полювання на делікатесну мешканку прісних чистих вод називають атракціоном, можете повірити на слово: це повноцінна риболовля. Озеро, в якому сприятливі умови для форелі, наповнюється чистою прохолодною водою із джерела. Його берег обрамлений природним камінням і переповнений галасливими качками з незвичайним барвистим оперенням.

Сюди, за словами адміністратора атракціону Миколи Альохіна, щодня приходить 20—30 любителів ловити рибу. А на вихідні, буває, навіть вудок не вистачає, тож вишиковуються невеличка й недовга

черга. Річ у тім, що господарі атракціону забезпечують охочих усіма необхідними рибальськими снастями й наживками, і за це ви нічого не платите. Оплачуєте лише виловлену рибу після того, як вам її почистять і зважать. Кілограм виплатної форелі коштує 230 гривень.

«Як правило, на наше озерце приходять сім'ями. Тата, мами з дітьми, для яких власноруч упіймана риба — не просто рибальська удача, а ціла пригода в дитячому житті, — розповідає Микола і потім уточнює, що в них уже є постійні відвідувачі навіть із сусідніх областей. — Приїздила недавно з Полтави родина. Тато виявився запеклим рибалкою, розмістив свою розповідь на обласному сайті, й на наступні вихідні в Саржин яр прибула ціла група з Полтави. Піймали аж 15 кілограмів форелі. Були дуже задоволені».

Підходжу до юнака, який, попри мряку, терпляче стежив за рухом поплавця. Чекати довелося недовго. Поплавець пірнув під воду, і за хвилину хлопець уже тримав у руках понаддвокілограмову форель.

«Не риболовля, а казка, — ділився враження-

ми хлопець, який відрікомендувався студентом ХНУ ім. В.Н. Каразіна Петром. — Вона дуже динамічна, адже форель — сильна риба, і просто так не здається».

За словами Миколи Альохіна, форель до озера постійно привозять з одного з господарств Київської області. І не траплялося, щоб озерце було незарибленим. На запитання, чи 1 січня тут зберуться охочі повудити рибу, Микола щиро усмінувся.

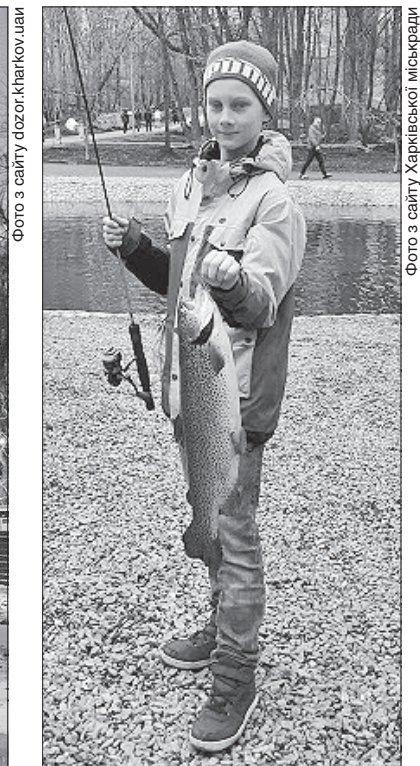
«Тут і гадати нічого. У будь-яку погоду чекаємо напливу гостей, адже рибалки як ніхто дотримуються примовки про те, що як зустрінеш рік, так його й проведеш. У перекладі нашою мовою це означає: яку рибу спіймаєш, так тоб і фортунитиме цілий рік».

Микола розповів, що навіть торік у Саржиному яру після новорічної ночі яблуку було ніде впасти. На його думку, нині, після реставрації паркової зони, людей буде значно більше. Спочатку підтягнуться моржі до зимової купелі, потім качки і просто охочі потренуватися на спортивних тренажерах, а потім настане й черга рибалок.

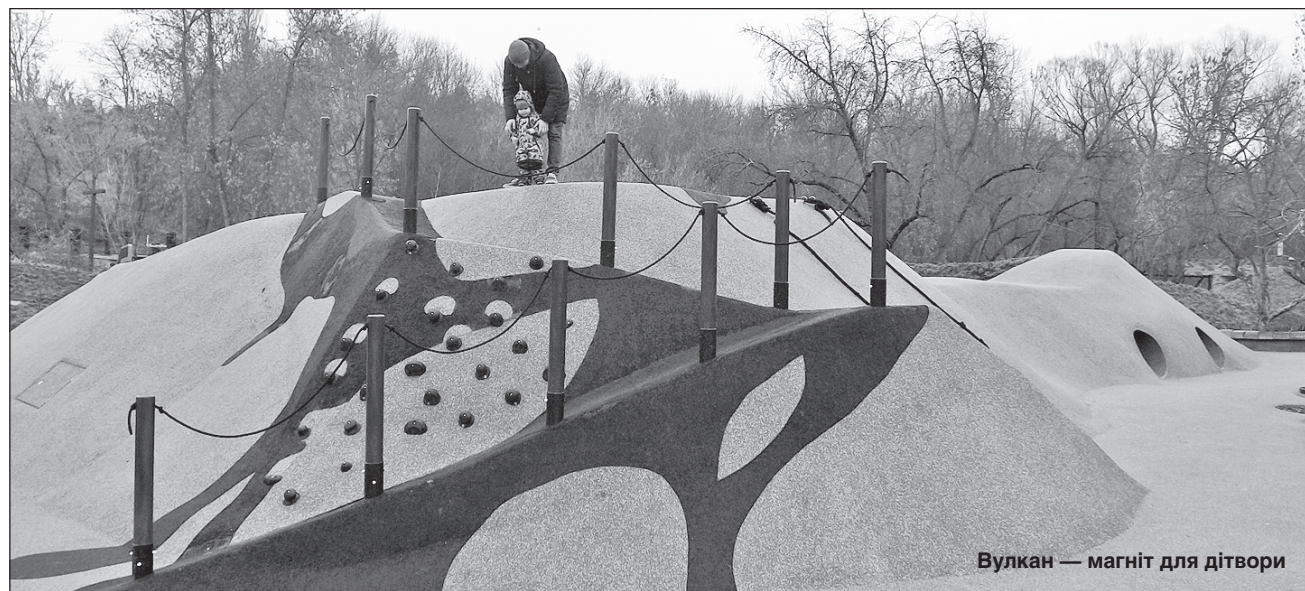
Щиро кажучи, ми з онуком також збираємося на новорічну риболовлю, яка для хлопчика тут буде вже не першою.

«Ми готові, як і щодня», — запевнив адміністратор.

Як, до речі, готовий і весь гостинний європейзований Саржин яр. А невдовзі, обіцяє міська влада, тут побудують кінотеатр просто неба та лаундж-зону, де влітку можна буде зіграти в випити прохолодні напої, а взимку — кататися на ковзанах, з'являться зона із струмочком біля дамб, архімедів гвинт, скелети динозаврів, які можна буде відкопати, і ще багато дивовиж, що вже у новому 2020 році радуватимуть харків'ян і гостей міста.

Форелева риболовля

Вулкан — магніт для дітвори

ЗАВЖДИ НА ПОСТУ

Будьмо з водою!

У НОВОРІЧНУ НІЧ. «Урядовий кур'єр» побував у тих, хто в будні й свята щохвилини готовий докласти всіх сил для швидкої ліквідації аварійної ситуації на водогоні

Роман КИРЕЙ,
«Урядовий кур'єр»

«Розумієте, щороку 31 грудня ми з друзями ходимо до лазні. Це у нас така традиція...»
(Із фільму «З легким паром»)

Магія Нового року захоплює серця не тільки дітлахів, а й цілком дорослих серйозних людей. У цю казкову, чарівну пору люди вірять у здійснення мрій. У новорічну ніч загадуємо найзаповітніше бажання, чекаємо на справжнє диво.

В один із передноворічних днів я завітав до черкаських водопостачальників. Ділова, робоча обстановка, зрозуміло, подиву не викликала: всі тут працюють, як і годиться, напружено й відповідально, реагуючи на повідомлення про ситуацію в місті. Однак після зміни спочатку неговіркі ремонтники розговорилися.

Якось увечері 31 грудня...

Виконувач обов'язків начальника цеху мереж водопостачання і водовідведення КП «Черкасиводоканал» Ігор Жалдак працює тут уже 15 років. До цього трудився в аварійній зміні. Графік такий: з 8 до 20 — по три дні, а потім заступає друга зміна. Якщо свято, то все одно працюють за графіком. Помітили, що одній зміні більше дістається роботи на свята, а іншій — менше. Однак через чотири роки все змінюється — такі примхи календаря. Якщо ж під час чергування трапляється аварійна ситуація, то працюють усі до її ліквідації, незалежно від графіка. Окрім того, долучається й цілодобова чергова бригада. А в новорічні свята слюсарі і, мабуть, і весь колектив водоканалу відчувують напруження. Адже зазвичай напередодні чи на саме свято трапляється якась масштабна аварія, особливо часто — на колекторі (стугає по дереву). Тоді запрагують всі.

До розмови приєднується заступник начальника цеху Василь Литвиненко, який, упоравшись із завданням, зайшов у приміщення. Він один із ветеранів, працює на підприємстві майже 40 років. Обурюється недбалістю дорожників, які схалтурили, — щоб не підняти й цементувати каналізаційні люки, закатали їх асфальтом. Таких у місті не один десяток. Тепер під час аварії доводиться прорубувати дорожнє покриття, визволяючи вхід у колодязь. Але робити це складно — нерідко звідти під тиском б'є вода.

Щодо святкових аварій, то таке раніше дуже часто траплялося на День комунального працівника — рік у рік одна й та сама історія. Потім, після модернізації мережі, така традиція зникла. Якось саме під новий рік велика аварія сталася на вулиці Чигиринській. Там розташована головна насосна станція міста, яка перекачує 70% стоків обласного центру. Мережу прорвало на глибині 8 метрів під проїжджою частиною. З технікою тоді допомогли великі будівельні фірми. Було розуміння, що місто на свята на довгий час може залишитися без водопостачання. Щоб не вимикати подачі води, треба було на глибині змонтувати обвідну лінію, поставити

Для диспетчерок Оксани Закусиллової та Вікторії Кравченко кожен дзвінок споживачів важливий

насоси. Довелося навіть демонтувати частину стін деяких сусідніх будівель. 40 фахівців працювали у дві зміни. Пам'ятає, тоді саме 31 грудня близько 22 години закінчили — запустили насоси і перевірили їхню роботу. Додому потрапив о 23 годині 50 хвилин.

«Ледве встиг зняти чоботи й помити руки, як чую годинник — уже й новий рік почався».

Ремонтники зауважують: і влітку неспроста лагодити мережі, а взимку погодні умови випробовують людей на міцність. Унизу — болото, зверху — сніг. Зварник тільки маску закрив — її снігом заліпило. Організовували великі парасолі, навіси над місцем роботи.

А 31 грудня — завжди години пік. Не було ще нового року, аби не викликали аварійну бригаду водоканалу. Помітили: якщо цього дня все господарство функціонує в нормальному режимі, то й 1, і 2 січня, і далі все буде гаразд. Однак до можливих ускладнень тут завжди готуються — формують посилену аварійну бригаду, роблять запас води, адже у передсвяткову пору максимально зростає її споживання. Усі мийуть, смажать, варять. Часто їм доводиться їздити містом усю новорічну ніч — аж доки не розв'яжуть проблеми.

Більшість людей ставить до незручностей із розумінням. Бачать, що комунальники й так працюють на межі можливості. У мороз і сльоту доводиться розкопувати проблемні ділянки мереж. Але трапляються й нарікання. Ремонтники серед ночі латають мережу біля будинку, а дехто скаржиться в усі інстанції,

що під вікнами машина гарчить. Навіть поліцію викликають.

Ігор Жалдак доповнює розповідь власною новорічною історією:

«Якось увечері під новий рік приїхали на виклик і працюємо біля багатоповерхівки. Проблема була неспроста, тож трохи затрималися. Очевидно, заважали комусь святкувати, бо незабаром на нас посипалися різні страви — олів'є, оселедці. Частіше, щоправда, бувало по-іншому: люди бачать, що майстри працюють, виходять, вітають, дякують».

А ще помітили таке: напередодні 31 грудня слюсарі намагаються менше спілкуватися, мабуть, бояться зурочити, сказати щось зайве й накликати аварію.

Прощаючись, ремонтники бажали, щоб споживачі правильно користувалися водогоном і каналізацією, не забували про тих, кому доведеться лагодити мережу в негоду, коли, буває, й інструменти до рук примерзають.

Як пережити пікове навантаження?

Передсвяткове слово сказав і директор КП «Черкасиводоканал» Сергій Овчаренко: «31 грудня щороку для нас — найбільш екстремальний день. Кожна родина 300-тисячного міста одночасно з 17 до 23 години готується до свята. Люди приймають душ, наводять лад у квартирах. До 2006 року для працівників водоканалу 31 грудня ставало жахом. Місто потребувало 150—160 тисяч кубічних метрів води. А ми могли тоді подавати максимум 130—135 тисяч. Доводилося по-

давати воду за графіком, і на той піковий період ми максимально заповнювали резервуари. Але однаково потреби не вдавалося задовольнити — на верхніх поверххах води бракувало. Доводилося й мені чергувати та вислуховувати цензурні й нецензурні привітання.

Після модернізації, яку здійснили 2006 року, і після того, як жителі Черкас стали обліковувати воду, стабілізувалося і її споживання. Проте 31 грудня споживання, як правило, зростає на 30—40 відсотків.

Новий рік ні з чим не порівняєш — на жодне інше свято не буває таких пікових навантажень. Якось 31 грудня о 23 годині 30 хвилин під вікна приміщення водоканалу під'їхав автомобіль і став сигналізувати. Диспетчери не зрозуміли, що трапилося, в чому проблема. Виявляється, в людини вдома немає води, тож господар у відчаї вирішив діяти саме так: сигналізувати доти, доки не подасте воду.

Не раз телефонували й емоційно розповідали: мовляв, стою весь у милі, а потім лунали яскраві епітети на адресу працівників водоканалу. Зараз усіх тих випадків і не згадаєш. На початку 2000-х кількість аварій на водогоні щоденно була більш як десяток. Завдяки технічному переоснащенню ми ввели частотне регулювання, вдається запобігати гідроударам. Бувають дзвінки зазвичай після другої ночі, коли комусь стає сумно й хочеться поспілкуватися — тобто наша диспетчерська певною мірою перетворюється на службу довіри. Зазвичай у ніч проти нового року чергують 60—70 працівників. Це й фахівці дніпровської водоочисної станції, насосної станції третього підйому, диспетчерська. Бажаю, щоб споживачі були з водою, а оскільки це рік миші, то, образно кажучи, і з сиром. А якщо серйозніше, то, звичайно, миру, суспільного порозуміння, достатку».

Плюс обов'язки служби довіри

На моніторах диспетчерської служби видно графіки, як зростає споживання води. Далі технічна служба виконує вказівки чергового диспетчера і залежно від розбору збільшує подачу води з насосної станції. Тут потрібен точний прогноз, як жартують диспетчери, навіть екстра-сенсорні здібності:

«У резервуарах чималий запас води. Щоб вона дійшла від

насосної станції до споживача, потрібно півтори години, — розповіла диспетчер центральної диспетчерської служби Оксана Закусиллова. — Ми, диспетчери, коригуємо цю роботу, працюємо на випередження — певною мірою прогнозуємо із власного досвіду, як зміниться споживання. — Чи зростає кількість дзвінків споживачів 31 грудня?

— Так, зростає до 23 години, коли люди інтенсивно готуються до святкування. Дзвінки стосуються не лише нашого фаху. Хоч ми й не обслуговуємо внутрішньобудинкових мереж, багато звернень стосуються саме їх. Люди часто не знають, куди саме звернутися, й телефонують на диспетчерську водоканалу. Іноді просять телефон своєї аварійної служби чи голови ОСББ. Ніколи не відмовляємо. У новорічну ніч у всіх передсвятковий настрій, і навіть якщо виникає проблема, люди з розумінням ставляться до неї, скандалів майже не буває. Черкаські знають, що й о 20-й, і 23-й ми працюватимемо й ліквідуватимемо проблеми з водопостачанням. За передсвятковий день буває до 17—18 заявок. Але ближче до свята всі дзвінки навіть з повідомленням про проблему починаються із привітань, за що ми вдячні жителям Черкас. У середньому за день витрата води 2—3 тисячі кубометрів на годину. Під новий рік споживання іноді сягає 4—5 тисяч кубометрів.

У диспетчерській є традиція: ті, хто цього дня на службі, вже кілька років поспіль разом смакують торт «Рафаєло». Купують його самі чергові.

Диспетчер Вікторія Кравченко розповідає:

— Іноді телефонують, просто щоб поговорити, кажуть, що маю дуже приємний голос, питають, чи можна ще зателефонувати. Іноді наша диспетчерська — це ще й довідкова служба. Звертаються, наприклад, із запитанням, чому в будинку немає електроенергії. Ви ж водоканал, ви все знаєте! Або ще недавно просили перевірити лічильники електроенергії.

Якщо в людини агресивний тон, даємо їй висловитися, розпитуємо про проблему, і вже за кілька фраз він змінюється на миролюбний. Буває, коли наша аварійна служба приїжджає на обстеження швидше за поліцію. Особливо це стосується викрадення кришок люків.

Є й забобони: тому, хто залишається працювати в ніч, ніколи не бажать спокійної зміни

Такий пам'ятник слюсареві-ремонтнику встановлено біля приміщення КП «Черкасиводоканал»

КУЛЬТУРА

Актор і режисер Костянтин Лінартович:

«За що козакам гріхи прощаються»

ІДИ Й ДИВИСЬ! 1 січня на екрани виходить пригодницький дитячий фільм «Пекельна хоругва, або Козацьке Різдво»

Зимові свята огортає казковість і навіть містика. А 1 січня це ще раз доведуть творці нового пригодницького фільму для дітей «Пекельна хоругва, або Козацьке Різдво». Зрештою, дорослим ця стрічка теж сподобається.

Режисер Михайло Костров за підтримки Держкіно України поставив фільм за мотивами казки Сашка Лірника «Про старого козака, різдвяного чорта, чотири роги та козацький рід». Казкар сам виступив сценаристом фільму «Пекельна хоругва, або Козацьке Різдво». Образ одного з головних персонажів козака Мехтода Семирука втілює актор і режисер Костянтин ЛІНАРТОВИЧ. Глядачі добре знають його за стрічкою «Гетьман», де він зіграв роль Богдана Хмельницького. «Урядовий кур'єр» розмовляв з актором про його нову роботу.

УК Незвично було зніматися у фільмі-казці?

— Образ Мехтода дуже цікавий. Він вправний козак, сильний боєць, вільно рубається двома шаблями одразу, але вдома він під п'ятою у дружини Одарки. Вона йому так і заявляє, що він на Січчотаман, а вдома вона отаманка. Але Мехтод — хитруватий чоловік, який іде на компроміс із дружиною, зате добре знає і вміло виконує козацьку роботу. Мехтоду й чорт не страшний. Диявол забрав у нього сина. Спершу батько перелякався від такої звістки, проте він

«Козацька тема мені дуже близька»

зуміє врятувати, забрати в нечистої сили свою кровинку.

УК Коли режисер запропонував вам цю роль, ви здивувалися чи зраділи новій кінороботі?

— Казка патріотична, тема козацька, дуже близька. Тут яскраво показано стосунки в українській родині. Вирішив, що обов'язково братиму в цьому участь, адже наші діти заслуговують на те, щоб долучатися до життя свого народу, знати, якого вони роду. Знімався з великим задоволенням. Для актора дуже важливо не триматися одного типуажу. Мені цікаво було працювати над творенням фільму,

розкрити й показати себе з іншого боку.

УК Як Сашко Лірник сприйняв вашу гру?

— Він не лише стежив за знімальною роботою, а й був у кадрі сам, до того ж з лірою. Сашко просто був у захопленні, казав, що роль козака Мехтода для мене писана.

УК Батько й син — рідні душі. Як вам вдавалося налагоджувати контакт, стосунки з виконавцем ролі сина?

— Працював у тандемі з 24-річним актором Григорієм Баклановим, який грав роль сина Семена. У нас

було повне порозуміння. У фільмі-казці мені та моїм колегам було дуже легко й добре зніматися.

УК Де знімали стрічку?

— Картину фільмували на Київщині й у деяких місцях столиці, передусім у Національному музеї народної архітектури та побуту України в Пирогові. Підземний світ творили у знімальному павільйоні. У натурних зйомках нам, вважаю, щастило. Справжня зима й білосніжжя панували тоді протягом кількох днів. На екрані холодна пора постане справжньою. Одну сцену все-таки не встигли зняти взимку. Довелося до неї повернутися влітку, використовуючи штучний сніг. На майданчику було важко дихати, тож і кашляли, й охкали, і в кожухах бігали. Це було смішно, кумедно, та найголовніше, що до цієї сцени ставилися іронічно. Глядач цього, звісно, не побачить, бо зроблено все майстерно, художники-професіонали попрацювали ретельно.

УК Назва кінострічки стверджує, що глядач дізнається не лише про пекельну хоругву, а й про козацьке Різдво. Що пов'язане з одним з найбільших християнських свят?

— У фільмі ворожка сказала, що мій персонаж козак Мехтод зможе сина забрати лише тоді, коли тричі заспіває півень, малий же мусить тієї хвилини вирватися з чортових лабетів, але станеться це на козацьке Різдво. Зачіпка була, як знайти

півня, який є і якого начебто немає. З'ясувалося, що мав тричі проспівати півень з годинника. Мехтодові вдалося дістати цей годинник.

УК Годинник у радянські часи став символом зустрічі нового року. Щире й неприховане святкування Різдва повернулося до нас уже з проголошенням незалежності України. Що означають для вас ці свята?

— Для мене завжди найголовнішим було Різдво.

УК На ваш погляд, що зможуть почерпнути діти з нового фільму, чого навчить він юного глядача?

— Щоб діти знали про світлі й темні сили, щоб не піддавалися на всяку спокусу, бо ж головне — рід, якого не можна зраджувати, інакше людина пропаде. У фільмі си на мого персонажа навіть диявол не залякає й не підкупить. А чорт так прагнув до Різдва ввіймати найвдатнішого козака, навіть об заклад побився з апостолом Петром. Умова? Якщо виграє, то його влада мала на землі настати, а Січ Запорозьку запланував він зруйнувати.

Не вдається хоробрих козаків здолати злій силі! У пеклі, як стверджено в новій кінороботі, жодного козака ніколи не було й не буде. Бо за те, що козаки своєї крові за людей не шкодують, їхні гріхи прощаються.

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»

Ялинці пасує яворівська забавка

Лесь ЯВОРІВ
для «Урядового кур'єра»

НАРОДНІ РЕМЕСЛА. Як прикрасити ялинку на зимові свята? Багатох таке запитання бентежить, завдає клопоту. Умільці із селища Івано-Франкове на Львівщині Оксана Когут та Остап Сойка радять використати яворівську забавку. Кілька століть таку іграшку виготовляли з дерева в місті Яворіві і на його околицях. Занепаду старовинне ремесло знало, по суті, у другій половині ХХ століття. Уже десять років Оксана та Остап активно його відроджують.

Оксана Когут та Остап Сойка прагнуть продовжувати і розвивати традиції яворівської забавки. Для домашньої зеленої красуні Оксана та Остап виготовляють іграшки завбільшки 6—12 сантиметрів. Першу таку прикрасу вони створили у вигляді пташки. Потім з'явилася ціла серія янголиків. І не лише із зіркою, а й з контрабасом, трубою, скрипкою, саксофоном, дудочкою.

Носачи пташині прізвиська, Оксана та Остап вирішили експериментувати і втілити в ялинковій прикрасі саме когутіку (так на Галичині називають півня) та сойку. Когутіку виготовили із гребінцем, сойка теж має особливість у формі. Згодом з'явилися розмаїті зірочки, бублики, сонечка, дівчата із крилами, їх певний час називали янголицями: одна з глечиком, друга — із дзвіночком.

Якось одна знайома народних умільців побачила ці дивовижні прикраси й запропонувала їх на ялинку не де-небудь, а у Ватикані. І на зеленій красуні на площі Святого Петра 2011 року заграли жовтими, червоними та зеленими барвами, притаманними яворівській забавці, численні янголики, пташки, коники. Наступними роками іграшки Оксани Когут та Остапа Сойки можна було побачити на ялинці у Львові. Отримали забав-

Умільці із селища Івано-Франкове на Львівщині Оксана Когут демонструє верхівку на ялинку в стилі яворівської забавки

карі пропозицію зі столиці. 140 виробів стали прикрасами головної ялинки країни, біля якої кияни та гості міста зустрічали 2017 рік. Подбали ще й про кілька великих конструкцій, які виставляли на дитячому майданчику, — гойдалки у формі коника, пташки, колиски. Створили для київської ялинки й верхівку. Її вінчала зірка, від якої донизу йшли видовжені промені, на них прилаштували по обидва боки янголів. Цьогоріч до цієї конструкції майстри з Івано-Франкового додали стрічку, на якій намалювали гілочку з червоних і зелених листочків, і розмістили ще двох янголів.

Тут янголи чудяться...

Якось, як на мене, трохи дивно, що ще жодного року такі іграшки не стали прикрасою ялинок на центральних площах Яворова чи Новояворівська, Івано-Франкового. Виходить, що забавку, яка пішла у широкий світ із цих теренів, визнають, нею захоплюються скрізь, але не на батьківщині.

Творення і яворівської забавки, і на її основі ялинкових прикрас тривале. Адже придбавши деревину, треба її порізати на дошки різної товщини, дати їм висохнути. Потім ці матеріали слід відповідно обробити. За лекалами майстри вирізають іграшки, шліфують, склада-

ють, клеять. І всі ці роботи розтягуються на кілька місяців.

Сировиною для виготовлення забавок слугує липа, хоч пані Оксана любить працювати і з осикою. Зауважує, що це листяне дерево родини вербових біліше від липи, тож коли розмальовує іграшку, виготовлену з нього, «отримує ефект, який хоче». Для розпису майстриня використовує суто традиційні для яворівської забавки рослинні мотиви: гілочки, квіточки.

У творенні дерев'яної ялинкової прикраси, як і загалом яворівської забавки, чимало чоловічої роботи, яка потребує

фізичної сили. Пані Оксану це аж ніяк не лякає. Вона спочатку лише розмальовувала ці забавки, а її родич Остап Сойка вирізав деталі, але він працює реставратором в одному із львівських музеїв, тому часу обмаль. Отож умілиця прагнула опанувати сама цей процес. І їй це вдалося.

Крім ялинкових прикрас, Оксана Когут та Остап Сойка виготовляють традиційні яворівські забавки, такі, як робили кілька століть тому: візочки, тарахальця, скрипки, сопілки, коники, пташки, що лопотять крильцями, деркачі, свищики, колотівки, лапавки. Є цілий набір меблів, як-от: столик з кріслами, шафа, бамбетель, креденс, колисочка, ліжечко, трюмо. Роблять і копії старої тарадайки і подібні до неї веснянки. З'явилася навіть іграшка-велосипедист. Підготували цілу лялькову серію козаків на конях з різною зброєю, гетьманів.

Аби яворівська забавка якнайшвидше повернулася із забуття, тандем умільців з Івано-Франкового організовує майстер-класи. Їх проводили не лише в дитсадках, навчальних закладах, музеях, на фестивалях, а й на днях народження. Пані Оксана розповідає, що чимало разів представляла свої творіння в Польщі, Туреччині, Італії. Щороку українську забавкарку запрошують на Міжнародний фестиваль культури та мистецтва у Туреччині.

Яворівська забавка тут завжди викликає велику зацікавленість. У Києві, Львові, Коломиї іграшки Оксани Когут та Остапа Сойки можна було оглянути на виставках. Але є в цього творчого тандему заповітна мрія: створити в рідному Івано-Франковому інтерактивний музей яворівської забавки. Селищна рада проголосувала за їхню ідею. Орендуватимуть стару будівлю, отже водночас збережуть пам'ятку архітектури місцевого значення.

ВІД СЕРЦЯ ДО СЕРЦЯ

Короленківська ялинка в Полтаві

ТРАДИЦІЇ. Як і 100 років тому, в меморіальній садибі письменника-гуманіста чекають на малечу

Ідея встановлювати у своїй квартирі під час новорічних свят ялинку і запрошувати на неї дітей містян належить письменникові Володимирові Короленку. Він був засновником і почесним головою Полтавської ліги спасіння дітей, а вперше реалізував її на початку 1900-х років.

Подарунок треба зловити на вудочку

Ці заходи відразу набули популярності. Однак мало хто знає, чому Короленко так любив зимові християнські свята. На католицьке Різдво, яке припадає на 25 грудня, в його мамі був день народження. «З різдвям Святвечором поєднано для мене стільки спогадів дитинства: у нас на Волині цього дня не йдять до зірки. А ввечері — довгий стіл з білосніжною скатертиною, сіно на столі й дідух у кутку як спогад про хлів, у якому народився Христос», — згадував він в автобіографічній повісті «Історія мого сучасника».

— Отже, щороку в королєнківській оселі готувалися до католицького Різдва, — розповідає провідний науковий співробітник Полтавського літературно-меморіального музею Володимира Короленка Людмила Ольховська. — Володимир Галактіонович, його доньки Софія й Наталя мали неабиякий художній хист, тому прикраси виготовляли власноруч. Довгими зимовими вечорами напередодні свят встановлювали столи, і робота кипіла. Так народжувалися вишукані восьмикутні зірки, клоуни, танцівниці й танцюристи, фігурки ряджених, торбинки для подарунків з янголами, скриньки, глечики тощо.

Крім цих оригінальних прикрас, заготовляли горішки, замотані в золотавий і сріблястий папір, печиво з дірочками для ниточок, яблука, мандаринки. Потім привозили ялинку — високу, під самісіньку стелю, і всі члени родини гуртом прикрашали зелену лісову красуню, а повітря було напоєне ароматами ялинкових віт, мандаринів і гарного воску аж до Хрещення.

На свято королєнківської ялинки запрошували дітей і з бідних родин, й із забезпечених: Короленко свідомо не поділяв суспільство на класи, прошарки. І діти письменника при звичаїлися до таких традицій: у Нижньому Новгороді вони влаштовували на зеконномлені кишенькові гроші ялинки для дворових дітей, з радістю спілкуючись з усіма.

Малеча водила хороводи, співала пісеньок, декламувала вірші, відгадувала загадки. Жодна дитина не йшла з королєнківського дому без подарунка, які готували теж заздалегідь. Це були книжки з картинками, кольорові олівці й фарби для малювання, механічні віслоки, конячки, ляльки. Ритуал вручення подарунків був незвичним: кожній дитині по чергово вручали вудочку, яку треба було самостійно закинути з дитячої кімнати в кабінет письменника через шпаринку в дверях. А в кабінеті дорослі чіпляли на гачок той сюрприз. Так кожен гість вилловлював свій подарунок як рибку з річки.

Подарунки принесли й службовці філії державної установи «Центр пробації» в Полтавській області

Перед гостями виступають Дід Мороз і Снігуронька

Вистави, майстер-класи й екскурсії з чаєм

На королєнківській ялинці дітей пригощали цитрусовими. 100 років тому в Полтаві вони були дефіцитними фруктами,

Короленко їх замовляв у торговця-апельсинника. Багато дітей полтавців уперше покуштували ці екзотичні фрукти саме в його садибі. У місті письменника любили і шанували. У музеї зберігся адресований Короленкові лист місцевого хлопчика, де він пише, що дуже щасливий, бо ви-

падково зустрів його на полтавській вулиці, про зустріч розповідь знайомим, і всі йому заздритимуть.

На ялинку до Короленка в різні роки приходило й приїжджало багато відомих людей. Узимку 1920 року завітав співак Іван Козловський, який тоді починав

працювати в театрі в Полтаві, і з ним прийшов цілий гурт колядників. Козловський був диригентом цього гурту, і вони співали колядок, а Короленко їх запитував, який настрій у місті й чому Марія Заньковецька не в Полтаві.

Королєнківські ялинки влаштовували й після його смерті у 1921 році. Його доньки ставили її для Наталиних дітей (у Софії дітей не було), а пізніше — для її внучки. Під час окупації Полтави Софія Володимирівна, яка була першим директором музею батька в Полтаві, вивозила музейні речі та ялинкові прикраси в евакуацію на Урал, і так іграшки й залишилися.

Першу післявоєнну королєнківську ялинку, яку влаштували з нагоди 25-річчя з дня смерті Володимира Галактіоновича у 1946 році, про яку згадує його правнучка Наталя Ляхович, прикрашали новими іграшками і тими, які музею подарували старі полтавці. Наталя Сергіївна, якій тоді було сім років, теж виготовляла прикраси для ялинки, і на святкування, як і в часи Короленка, запросили дітей з усіх найближчих вулиць.

Святкування королєнківської ялинки у Полтаві поновилося у 1980-ті роки. «Нині постійні її учасники — вихованці Полтавської спеціалізованої мистецької школи-інтернату «Центр освіти та соціально-педагогічної підтримки» імені Софії Русової, діти з міського Центру комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю та громадського об'єднання «Молодь з інвалідністю», учні міських шкіл. У цьому році теж багато новорічних вистав, які готують наукові співробітники музею, місцевих педагогічного університету та музичного училища. Школи замовляють новорічні ранки, майстер-класи з виготовлення ялинкових прикрас, екскурсії з настояним на екологічно чистих травах і квітах чаєм. Усі ці заходи для дітей пільгових категорій безплатні», — розповідає директорка Полтавського літературно-меморіального музею Володимира Короленка Ольга Теницька.

Свято королєнківської ялинки у Полтаві триватиме до Хрещення.

На цій пухнастій красуні висять ялинкові прикраси епохи Короленка

А ТИМ ЧАСОМ

Бібліотека збирає подарунки для дітей загиблих воїнів

ЗАРАДИ УСМІШКИ ДИТИНИ. Хто з нас у дитинстві під час різдвяно-новорічних свят не мріяв про подарунки? Дітям з Полтави, батьки яких загинули в зоні АТО, цю мрію допомагають здійснити небайдужі люди й волонтери. Зокрема волонтерка заступник директора Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І.П. Котляревського Людмила Власенко та її однодумці вже п'ять років на базі бібліотеки проводять акцію «Подаруй дитині усмішку», в межах якої готують подарунки дітям 3—16 років. Таких дітей у Полтаві 17.

Меншим дітям у подарунки кладуть солодощі, м'які іграшки, олівці, фарби, розмальовки тощо, старшим — солодощі, книжки, канцелярське приладдя, розвивальні ігри.

«Рік у рік кількість охочих долучитися до нашої акції збільшується. Оцей великий ящик із м'якими іграшками нам надіслали поштою із Дніпра», — розповідає Людмила Власенко. На її думку, учасників акції стане ще більше, коли про неї дізнається більше людей. Повідомила, що в цьому році планує відправити подарунки й дітям,

які живуть у зоні розмежування в Донецькій та Луганській областях. Уточнила: подарунки отримають звичайні діти, волонтери з Полтави, які їздять на Донбас, опікуються переважно вихованцями дитячих будинків і сиротами.

«Як матері, жінці мені було боляче дізнатися, що на Донбасі є дітки, які ходять до школи за 3 кілометри і радіють звичайній шоколадці. Відправимо їм і шоколадок, і канцелярського приладдя».

За словами пані Людмили, їй приємно бачити емоції дітей, які приходять по подарунки. А їхні мами, звичайно, хвилюються, плачуть. Вони всі ще такі молоді, красиві, а вже самотні.

На столах поміж медведиків, пакунків стоять кілька новеньких ляльок-мотанок. Їх виготовила нова працівниця бібліотеки Наталя. Ляльки зроблено якісно, від душі, вони будуть справжніми оберегами.

«Нещодавно приходила полтавка, яка не хотіла назвати свого прізвища. Принесла із 40 глиняних дзвіночків у формі симпатичних мишок, символу майбутнього року. Представники Полта-

вського технікуму харчових технологій, наші співробітники приносили подарунки, їх прізвищ не називатиму, бо їх багато», — розповідає Людмила Власенко.

Вона принагідно розповіла, що влітку молода працівниця Ірина Половинченко виходила заміж і попросила майбутнього чоловіка, щоб попередив гостей, аби дарували їм не квіти, а іграшки, які вони віддадуть на благодійництво. Казала, що суджений спершу здивувався її проханню, а потім зробив, як вона й просила. І гості приходили й дарували їм іграшки.

За словами Людмили Власенко, у бібліотеці працює бібліотекарем переселенка з Луганська, яка веде школу корисного дозвілля «Вулик» для переселенців та сімей учасників АТО. Вони теж роблять подаруночки власними руками — янголята, ляльки, які передають у прифронтову зону.

А зовсім недавно до благодійної акції «Подаруй дитині усмішку» приєдналися співробітники філії державної установи «Центр пробації» в Полтавській області. Принесли флеш-пам'ятки, аудіоколонки, інші цінні подарунки.

ПОДОРОЖ У ЧАСІ

Вітання з минулих століть

РЕТРО. У Сумському обласному краєзнавчому музеї розгорнуто виставку з новорічно-різдвяними раритетами

Олександр ВЕРТІЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

У Сумському обласному краєзнавчому музеї подорож у минуле розпочинається з першого поверху. Саме тут облаштовано ретрокуточок, у якому всі експонати датовано глибоким минулим, за винятком хіба що красуні-ялинки. Вона молоденька, пухнаста, зелена, ошатна. А ось іграшки на ній давні, їх можна побачити хіба що в музеї. А ще тут представлено святкову атрибутику: численні листівки, маски, Діди Морози, Снігуроньки, предмети побуту тощо.

За словами директора музею Владислава Терентьєва, раз на рік заклад повертається у новорічне минуле, пропонуючи городянам і гостям міста своєрідну подорож століттями. На перший погляд, експонати мовчазні, але варто торкнутися якогось із них бодай поглядом, і він оживає-озивається власною ексклюзивною історією.

«Привітть от Вьры и мамы»

Владислав Терентьєв залюбки погоджується провести екскурсію минулим сто-

Прикраса з минулого

літтям за допомогою листівок. Саме листівок, про які нині згадуємо вряди-годи, але які десятки років тому були найголовнішим вітальним атрибутом новорічно-різдвяних свят. У фондах більш як 200 вітальних листівок, які народилися в минулі 100 років.

Найдавнішу датовано 1914-м і випущено напередодні Першої світової війни. Скром-

не поліграфічне оформлення, мінімальний квітковий орнамент і обмеженість фарб. На звороті — кілька рядків вітань від сумчанина, який надсилає найкращі побажання: «С Новым годомъ, милая Оличка. Желая Вамъ всего хорошего. Нинь привіть от Вьры и мамы». Поряд — розмаїття інших, датованих 1915—1917 роками.

Таких листівок 32, всі внесені у відповідний каталог-опис. З-поміж них окремі випущено за кордоном, зокрема у Франції — вони вирізняються естетичною вишуканістю дівочих і жіночих портретів. Хоч вітальні тексти істотно не відрізняються, за кожним — сімейна історія. Так само схожі й зображення: казкові герої, ангели-хранителі, зорі, небо. І неодмінно слова вітань не тільки з новоріччям, а й із Різдвом Христовим.

А вже після бурхливих подій 1917-го про друге свято — жодного слова. Як, до речі, і про новий рік, який майже на два десятиріччя пішов у небуття. І лише у другій половині 1930-х дозволили відродити новорічне свято, а для вітальних листівок розпочалася нова епоха. Утім, їхнє призначення кардинально вирізнялося з-поміж європейських та світових: виключно агітаційна і пропагандистська роль.

У роки Другої світової війни, крім традиційних солдатських трикутників, єдиним вітальним гаслом залишалося «Бойовий привіт з фронту!» А вже по війні вітчизняну колекцію поповнили листівки насамперед з Німеччини — їх мож-

на вважати трофейними, адже після перемоги в Берліні співвітчизники не пропускали нагоди привітати знайомих і рідних саме такими іноземними цікавинками.

Що далі крутилося колесо історії, то змінювалася й тематика новорічних вітань. У 1950—1960-ті на першому плані була цариця полів кукурудза; у 1960—1970-ті — активне будівництво світлого майбутнього. Тож Діди Морози на ракеті освоюють космос, їдуть у гості до будівельників Байкало-Амурської магістралі, встановлюють телефони-автомати, будують житло і вручають ключі від квартир новоселам.

Трапляються і певні винятки з українським національним акцентом: 1977 року в Україні вийшла масовим накладом листівка, на якій Дід Мороз у рукавицях грає на бандурі. Як тут не пригадати, що чи не найперша новорічна листівка на українську тематику містила картину Іллі Рєпіна «Запорожець». Вона вийшла друком наприкінці 1890-х, коли Російська імперія тільки починала золоте двадцятиріччя у цій поштової царині.

Музейна колекція містить останній поштовий привіт з СРСР, датований 1991 роком, і першу новорічну листівку незалежної України, випущену наприкінці листопада того самого року.

Природно, що новітня експозиція особливо багата і розмаїта. Представлені навіть листівки, випущені окремими сумськими видавництвами, на яких зображено пам'ятні місця обласного центру: альтанка, краєвиди, краєзнавчий музей.

І хоч останніми роками інтерес до поштових відправлень майже зник, як наголошує Владислав Терентьєв, листівки відроджуються завдяки новітньому рухові Postcrossing, що набув популярності в інтернеті. І хай адресати не знають відправників, приємно одержати вітання навіть від незнайомої людини, адже послання зберігає тепло, щирість і увагу авторів. Краєзнавчий музей уже поповнив зібрання відповідними вітальними листівками, автори яких — сучасні українські художники. Через роки такий комплект також може стати рідкісним експонатом.

Іграшка до іграшки — барвиста історія

На музейній ялинці неодмінно впадають в око незвичні іграшки, які годі побачити у нинішніх магазинах. Це підтверджують куратор виставки старший науковий співробітник Наталія Гетьманська і головний зберігач фондів Жанна Ключко. Вони охоче розповідають про історії біль-

шості з них, яким від 10 до 80—90 років.

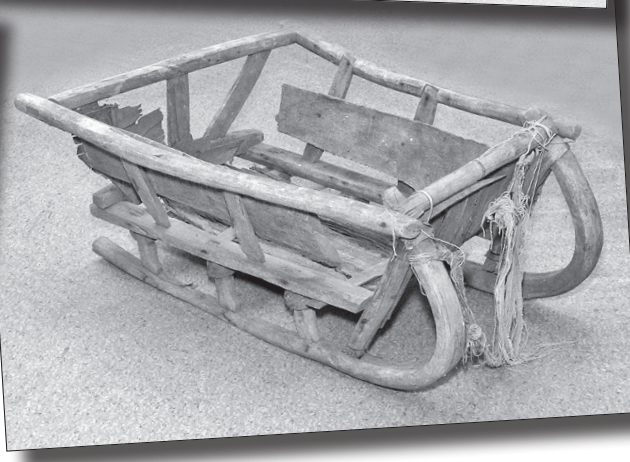
Розкішні кулі, срібні бурульки, іграшки у формі цукерок, овочів, фруктів — зі скла, картону, вати. Ось кукурудза. Її у скляному варіанті випустили на початку 1960-х, у часи Микити Хрущова — палкого прихильника качанистої. Поряд — дирижаблі, космічні ракети, герої казок. Одне слово, те, що оточувало наших батьків і мало надихати їх на щоденні подвиги.

Представлена колекція іграшок далеко не єдина в Сумах. У Меморіальному будинку-музеї А. П. Чехова на Лучанській околиці міста мають власну. Крім скляних, там зберігаються іграшки із пап'є-маше, опуклого тонованого картону — так званій дрезденський картонаж, інших підручних матеріалів. Є навіть з вати, майстерно накрученої на дротовий каркас. Справжня ялинкова окраса — намисто, кульки з товстостінного скла — райські яблука, які й нині зачаровують неймовірною красою. Розмаїття іграшок створює неповторний не тільки кольоровий, а й історичний калейдоскоп.

На санчатах — у новий, 1942-й

У новорічній експозиції увагу відвідувачів неодмінно привертають міцні санчата, які навіть на перший погляд багато перебарчили на своєму дерев'яному віку. І це справді так. На початку цьогоорічного грудня вони поповнили музейну експозицію як подарунок сумчаники Людмили Сахно, яка відгукнулася на передноворічну акцію «Зроби подарунок музею». За її словами, колись санчата належали матері її чоловіка Тетяні Проскуровій, 1915 року народження.

20 червня 1941-го вона одержала диплом випускниці Харківського медичного інституту, її направили на роботу в село Вири Білопільського району на Сумщині. Але почалася війна, у жовтні Харків окупували нацисти. І молодий спеціаліст, мама двох малих дітей, вирішила їхати до місця призначення саним обозом, запряженим конем. Важко уявити, як вона з малютами чотири доби добиралася до місця призначення, зупиняючись у селах. Але новорічні свята 1941—1942 років малечі запам'яталися тим, що тієї зими каталася на улюблених санчатах. І ніхто тоді не знав (і не міг знати), що через майже вісім десятиліть їхні рятівні санчата зроблять остаточну зупинку в Сумському обласному краєзнавчому музеї як один з неповторних новорічних експонатів.

РЕЙТИНГ

Щоб жилося легше і зручніше

ВИНАХОДИ-2019. У році, що минає, світові умільці, зокрема й українці, придумали чимало корисних речей

Олег ГРОМОВ,
«Урядовий кур'єр»

2019-й став цікавим роком дотепних та необхідних винаходів у різних країнах, які вже знайшли шанувальників серед звичайних споживачів. «Урядовий кур'єр» докладно розповідає про найрейтинговіші з них.

Розумні кросівки і рятувальний браслет

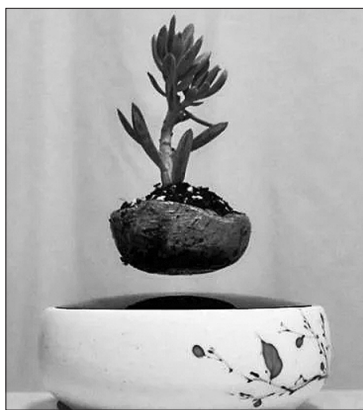
1 один із таких винаходів — «розумні кросівки». Це взуття має цікаву властивість: змінює дизайн на ходу. Кросівки отримали назву Shift Wear (зміна під час носіння). Вони мають всередині гнучкі дисплеї, які постійно відображають необхідну картинку. Змінити зовнішній вигляд кросівок можна, користуючись спеціальним мобільним додатком. На взуття можна вивести звичайне чорне-біле зображення або кольорову картинку чи навіть анімацію.

2 на другому місці — не лише цікава, а й дуже корисна річ — браслет Kingii, який буквально за мить перетворюється на рятувальний круг. Якщо ви несподівано опинилися у воді й потребуєте порятунку, необхідно лише швидко натиснути кнопку. Браслет триматиме вас на воді, й нічого страшного не станеться.

3 третій винахід — рослини, які левітують. Вони, повільно обертаючись, ширяють у повітрі. Експерти вважають, що це чудове поєднання природи і технологій. Цікаво, що такі рослини можна тримати будь-де, навіть у квартирі, й вони надаватимуть її мешканцям і гостям неперевершені відчуття радості.

Рюкзак-скейтборд й український убезпечувач літаків

4 на четвертому місці у своєрідному рейтингу — рюкзак з електроскейтбордом Movrak. Це індивідуальний складаний транспортний засіб, який можна носити за плечима у вигляді рюкзака. За потреби на ньому проїдете майже 15 кілометрів із швидкістю 25 кілометрів на годину, використовуючи двогдинну зарядку вбудованих акумуляторів.

5 дуже приємно, що на п'ятому місці рейтингу — винахід українського авіаінженера Володимира Титаренка. Він винайшов знімний корпус літака, який відокремлюється у надзвичайній ситуації. Після від-

окремлення капсули механізм уповільнює швидкість падіння, й за його допомогою розкриваються парашути. Тож пасажери можуть приземлитися безпечно.

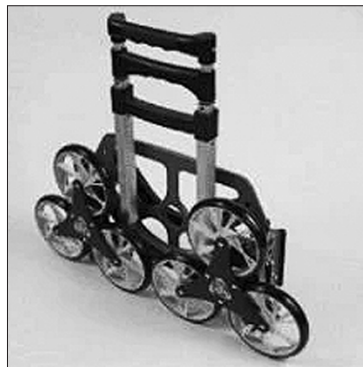

6 шосте місце належить маслорозпилювачу, який стане у пригоді шанувальникам вершкового масла. Відомо, що цей продукт не дуже зручний у використанні. Якщо його вийняти з морозильної камери, тривалий час треба чекати, доки масло розморозиться. В Америці у 2019 році було винайдено спеціальний прилад, який застосовують для швидкого плавлення вершкового масла та надання йому стану спрею.

Американська «кравчучка» й переробка вживаного паперу

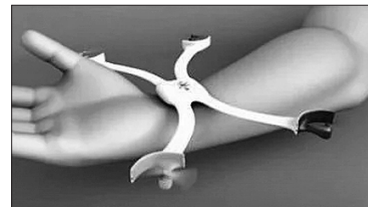
7 на сьомому місці — візок для піднімання вантажів сходами. Цей винахід належить американським дизайнерам. Він має колеса, які повертаються на трикутному ободі й так забезпечується плавне піднімання. Винахідники впевнені, що підняти вантажі на дев'ятий поверх буде просто.

8 на восьмому місці винахід компанії Epson, яка вже давно відома споживачам принтерами. У 2019-му компанія представила на їхній розсуд персональну фабрику з переробки офісного паперу. Цікаво, що фабрика може переробляти такі відходи на зовсім чисті аркуші.

9 дев'яте місце посів браслет-квадрокоптер Nixie. Цей винахід став розв'язанням проблеми тих людей, які самі хочуть себе сфотографувати збоку, а попросити про це ні в кого. Браслет перетворюється у квадрокоптер з камерою. Знімки можна отримати без рук і використовуючи нетипові ракурси.

10 Десяте місце в рейтингу — за гібридом велосипеда й автомобіля. Він отримав назву PodRide. Рухається він за допомогою ніг або з використанням електродвигуна. Швидкість — до 25 кілометрів на годину.

11 одинадцяте місце посідає ліжко із прихованою коморою. Його винайшла компанія Parisot. Тепер можна зберігати велику кількість речей у маленькій квартирі.

Погодьтеся, що всі ці винаходи дуже корисні й сподобаються споживачам. Ми ж чекаємо на нові не менш цікаві винаходи, які з'являться у 2020 році.

БЛАГОДІЙНІСТЬ

Коли життя залежить від дива

МРІЇ ЗДІЙСНЮЮТЬСЯ. Святий Миколай виконав бажання маленьких пацієнтів онковідділення

Олена ІВАШКО,
«Урядовий кур'єр»

Чого чекає малеча під час свят, де головний герой Святий Миколай, один з найшановніших святих? Див та одужання! Миколай здійснює мрії, опікується воїнами, мореплавцями, дітьми, бідними, тими, хто подорожує, хворими. А він не лише дбає, а й справді допомагає. Днями у відділенні онкогематології Миколаївської обласної дитячої лікарні відбулося свято віри в життя. Дітей розважали аніматори, а маленькі пацієнти отримали ті подарунки, які замовляли Святому.

Цілюща терапія

Три роки поспіль бажання тяжко хворих дітей здійснюють щірі небайдужі люди. Ще у жовтні діти, що лікуються у відділенні онкогематології Миколаївської обласної дитячої лікарні, пишуть листи Святому Миколаєві. Згодом їх передають в обласний благодійний фонд «Соняшник». Як розповіла очільниця фонду Олена Раткогло, цього року отримали 46 листів від дітей. «Про що просять Святого Миколая? Про різне, — відповідає благодійниця. — Торік у Миколая дитина попросила кошени. А чи можна у відділення принести того котика? Лікарі дозволили. Дитина була в захваті».

Таких історій у пані Олені чимало. Цей рік виявився вдалим на дорожці подарунків. Виявляється, люди щиро бажують допомогти діточкам, їм на допомогу приходять фонд.

Нині діти найчастіше просять гаджети, малеча чекає на іграшки. А ось Феодосій попросив дитячий електромобіль і отримав його. Хлопець аж ніяк не очікував такого по-

дарунка від Святого Миколая. «Коли я спочатку намагалася спілкуватися із хлопцем, він був відлюдкуватий, не хотів спілкуватися, — згадує Олена Раткогло. — Ні мама, ні рідні не сподівалися, що дитина отримає такий подарунок і матиме шанс на життя. Диво сталося. Феодосій уже активний, йому зробили операцію. Усе буде гаразд!»

Дуже важливо, на думку лікарів і психологів, щоб у дитини була мрія, мета. Пишучи лист, вона заряджається бажанням отримати подарунок, чекає, сподівається. Одна з дарувальниць, що співпрацює із фондом, три роки тому бачила дівчинку у відділенні в дуже важкому стані, через рік — ще з наслідками терапії, а нині вона абсолютно здорова.

Гортаючи листи, можна дізнатися, що 5-річний Ярослав «був слухняним цілий рік, тож хоче від Святого Миколая магічний трек». Отримав посилку вдома. Дівчата бажують отримати ляльки лол. Є дівчинка, яка два роки поспіль просила у Миколая дорогу ляльку — майже 3 тисячі гривень. Торік не змогли придбати, купили лолу. А в цьому році лялька є.

За маленьку Катю написала лист її мама: «Пише мама 3-річної дівчинки Катрусі. Вона рухлива й активна. Але через хворобу їй доводиться довго лежати під крапельницями. У 2020 році нам треба буде їхати за кордон на трансплантацію кісткового мозку. Доведеться довго перебувати далеко від рідних. Якщо Святий Миколай зможе подарувати планшет для зв'язку з братами і перегляду мультимедіа, Катруся буде рада». Звичайно ж, Катруся отримала планшет.

Тимур, у якого стався рецидив, пише: «Прошу в тебе гру «Діксі», і, якщо можна, виконай,

будь ласка, мою заповітну мрію — побачити місто Прагу». Святий Миколай подарував сертифікат на туристську поїздку. Звісно, Тимур туди поїде, коли дозволять лікарі.

Олена як онкопсихолог каже, що це дуже гарний терапевтичний момент. У дитини є мета, очікування, тому й одужуватиме швидше. А Мишко, в якого також стався рецидив, у листі спочатку привітав самого покровителя: «Вітаю зі святами, дорогий Святий Миколаю. Бажаю тобі й усій твоїй команді здоров'я і натхнення. На подарунок хочу собі парту зі стільцем, щоб було де робити уроки». Подарунок вже у Мишка вдома.

На жаль, трапляються й трагедії. Цього року дитина, яка написала листа, не дочекалася подарунка. Олена каже, що за сім років, протягом яких фонд опікується відділенням, часто бували трагедії. Пережити їх дуже болісно.

«Ми не ходимо з простягнутою рукою»

Обласний благодійний фонд «Соняшник» засновано у 2012 році задля допомоги тяжко хворим дітям Миколаєва та області.

«Коли створювали фонд, не планували допомагати саме онкохворим дітям, — розповідає очільниця Олена. — Але вийшло так, що до нас стали звертатися батьки дітей, які перебувають у відділенні онкогематології, і ми зрозуміли, що допомога там вкрай важлива. Добре пам'ятаю, як допомогли першій дитині. Нині вона одужує. Дуже вдячна лікарям і персоналу відділення за те, що прийняли нас помічниками».

Фото надав автор

Ілона, яка вже одужує, отримала подарунок удома

Олена разом з однодумцями два рази на тиждень буває у відділенні. Допомагають у роботі студенти, майбутні психологи з Національного університету ім. В. Сухомлинського, які проходять практику. Разом вони надають психологічну допомогу дітям, батькам, навіть персоналу. З пацієнтами відділення граються, проводять арттерапію, налаштовують на одужання.

Політика «Соняшника» полягає в тому, щоб не йти до когось із простягнутою рукою — люди самі мають приходити до фонду. Ті,

хто допомагає, надсилають гроші адресно, батькам. Для самого фонду це не принципово, головне — допомогти.

За словами Олени, дарувальники до Дня Святого Миколая — звичайні люди, підприємці. Можновладців і бізнесменів з великими зарплатами небагато. Цього року навіть стояли в черзі, щоб отримати листа від дитини. Суспільство змінюється, дедалі більше людей діляться добром, допомагають нужденним, виявляють милосердя. І це вселяє надію й віру в диво.

Фабрика подарунків і доброго серця

АКЦІЯ. Понад півтори тисячі дітей отримали святкові пакунки в новорічно-різдвяний час

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»

Уже 15 років комісія у справах молоді Тернопільсько-Зборівської архієпархії Української греко-католицької церкви організовує з благословення митрополита Василя Семенюка акцію «Миколай про тебе не забуде». Під опіку взяла понад півтори тисячі хлопчиків і дівчаток з багатодітних і малозабезпечених родин, дітей-сиріт, напівсиріт, синів і доньок учасників бойових дій з Тернополя й деяких населених пунктів області. Задля цього відкрили подарункову «Фабрику Святого Миколая».

Оксана Шупер, референтка комісії у справах молоді Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ, каже, що до цієї акції готуються принаймні три місяці. Збирають складники подарунків: солодощі, канцелярське приладдя, засоби особистої гігієни, іграшки, мандарини. Прагнуть, щоб забавки були нові, але таку велику кількість не можуть закупити, тому люди різні іграшки, пазли чи ігри приносять у храми.

Щоб зібрати кошти на подарунки, років з десять печуть так звані пряники-миколайчики — десятків тисяч

Оксана Шупер, референтка комісії у справах молоді Тернопільсько-Зборівської архієпархії УГКЦ, вручає подарунок Григорію Молодожені та його матері Оксані

штук. І не лише в пекарні, а й деякі господині беруться за цю справу вдома. Згодом розмальовують їх. На «Фабриці Святого Миколая» це солодке печиво фасують із листочка. Продають після богослужіння біля церков чи у кав'ярнях, інших закладах громадського харчування. За раз, буває, вдається реалізувати майже 3 тисячі пряників. Найбільше тернополяни люблять класичні медові й пісочні пряники. Коштують вони 15—30 гривень. За

виторг докуповують подарунки.

«Фабрика Святого Миколая» діє в церкві св. Йосафата у Тернополі. Класи, які тут є для релігійного навчання, грудневої пори перетворюються на цехи. Приходять сюди учні старших класів, студенти, молодь, яка працює, й фасують цукерки, інші складники подарунків. Оксана Шупер розповідає, що в тому, аби подарункова фабрика працювала ритмічно, без збоїв, дуже допомагають члени спіль-

нот «Знамення» при церкві св. Йосафата, «Українська молодь — Христові», товариств «Іскра любові», українських студентів-католиків «Обнова», а також пластуни, католицькі скаути, Спілка української молоді та інші.

Постійну підтримку фабриканти відчувають і від міської ради. І не лише у допомозі розмістити в різних мас-медіа оголошення. Миський голова Сергій Надал подарував дітям книжки, канцтовари, іграшки. Він виступив

Фото надав автор

у ролі помічника Святого Миколая й розніс подарунки деяким хлопчикам і дівчаткам з багатодітних родин. 18 грудня із 16 години помічники Великого дарувальника в червоних шапочках з бейджиками на одязі роз'їжджалися містом за відповідними адресами, щоб передати дітям пакунки вітхи і свята. Зголошувались багато водіїв, які власними автомобілями безплатно доправляють волонтерів — помічників Святого Миколая.

Щороку, як зазначає Оксана Шупер, у комісії у справах молоді списки тих, до кого завітають помічники Святого Миколая, перевіряють, уточнюють, адже діти, які потребують допомоги, можуть не проживати на одному місці. Якщо сусіди зможуть повідомити, де на цей час перебуває сім'я, дитина, то їдуть за новою адресою. Цьогоріч так було. Коли до дітей, які змінили адресу перебування, приїхали з дарунками, вони дуже зраділи, бо чекали на помічників Святого Миколая з нетерпінням.

Порадів подарункові й 13-річний Григорій Молодоженя. Він навчається у спеціалізованій загальноосвітній школі-інтернаті для дітей зі зниженим слухом у Тернополі. Солодощі та інші речі йому

вручила Оксана Шупер. Грицева мама розповіла, що мешкає в Козівському районі, виховує, крім Григорія, старшого сина Андрія. Їхній батько помер, коли дітки були ще надто маленькими. Андрійко цьогоріч вступив до Тернопільського коледжу харчових технологій та торгівлі, здобуває професію кондитера. Хлопці люблять готувати, пекти. Григорій навіть вишиває. Щойно хлопчина закінчив вишивати сонечко на квіточці. Від врученого солодкого подарунка з «Фабрики Святого Миколая» на обличчі у Гриця теж засяяла сонячна усмішка.

Тепер спільноти, які входять до комісії у справах молоді архієпархії, готують нові подарунки — різдвяні. Нехай уже і не в такій великій кількості, як на день Святого Миколая. Отримують ці дарунки не лише діти, а й дорослі. Передусім відвідують дитячий будинок-інтернат, геріатричний пансіонат. Крім солодощів, фруктів, подбають про шинку, ковбасу. Оксана Шупер з волонтерами відвідає людей у потребі й принесе їм продуктовий набір, де будуть у пакунку олія, м'ясні вироби, крупи, зокрема для приготування кулі, без якої не може обійтися Святвечір.

СУСПІЛЬСТВО

Як мрія зі Старобільська до Женеви довела

ЗНАЙ НАШИХ! 16-річна Євгенія Єршова зі сходу України вперше виступила в ООН із промовою на захист прав дітей

Іванка МІЩЕНКО
для «Урядового кур'єра»

Євгенія Єршова живе в Старобільську в прийомній сім'ї. Родом вона зі Свердловська Луганської області — шахтарського міста, яке опинилося на не підконтрольній Україні території. Там дівчинка семирічною потрапила до притулку, залишившись без опіки батьків. Зазнала багато горя, тож тепер стверджує, що діти мають жити не в інтернатах. Треба створювати якомога більше прийомних сімей і допомагати цим родинам стати домівкою для хлопчиків і дівчаток, які потрапили у складні життєві обставини.

За долю 100 тисяч маленьких українців

Сонце, що зазирає в ілюмінатор, і гори сліпучо білих хмар під крилами літака — найяскравіше враження від поїздки до Женеви, зізнається Євгенія Єршова. Літаком вона летіла вперше і за кордон України також. А ще стала першою дитиною зі сходу України, яка виступила в ООН і говорила про долю хлопчиків й дівчаток та їхні проблеми через збройний конфлікт.

«Хочу вам розповісти про ситуацію дітей в Україні. Моя країна страждає від масової бідності, соціальних проблем і збройного конфлікту у східній частині країни вже п'ять років. За даними ЮНІСЕФ, від конфлікту на сході України постраждало понад пів мільйона дітей. Третина з них потребує термінової психологічної допомоги.

Через бідність і конфлікт діти часто опиняються без батьківського піклування. Я це знаю на власному досвіді, бо живу в Луганській області за 100 кілометрів від лінії фронту, мене виховує прийомна сім'я БФ «СОС Дитячі містечка України». На жаль, найчастіше держава направляє дітей в інтернатні заклади, і зараз в них живе майже 100 тисяч дітей. А під сімейною опікою та у прийомних сім'ях — удвічі менше. У постраждалих від конфлікту Донецькій та Луганській областях за п'ять останніх років кількість дітей в інтернатах зростає. Хоч більшість з них могла б жити в сім'ях, якби Українська держава створювала більше прийомних сімей і підтримала соціальні сервіси для сімей з дітьми, адже 92% дітей в інтернатах мають біологічних батьків, котрим потрібна допомога. Кон-

венції ООН з прав дитини вже 30 років, а мені 16.

В Україні понад 700 інтернатів. І діти все ще не у пріоритеті!» — ось такою була промова, яку Євгенія Єршова виголосила із трибуни ООН.

Вітрила мрії

Дівчинка зі сходу України виголошувала промову, а за тисячі кілометрів від залу засідань ООН хвилювалася за Євгенію прийомна мати Валентина Мартинюк. Згадувала, як познайомилася в притулку із семирічною білявою дівчинкою, як їхали до Старобільська, додому. Розговорилися. І доросла жінка запитала дитину, про що та мріє. А та відповіла: «Поїхати в Париж!»

«Вона мене здивувала тоді. І дивує досі, — зізнається Валентина Мартинюк. — Талановита, розумна, спокійна. Я так пишаюся донькою!»

Євгенія Єршова теж часто згадує той день, коли познайомилася із прийомною мамою. Певний час вони разом навіть цю дату святкували щороку. Тож життя — ніби яскраві ілюстрації.

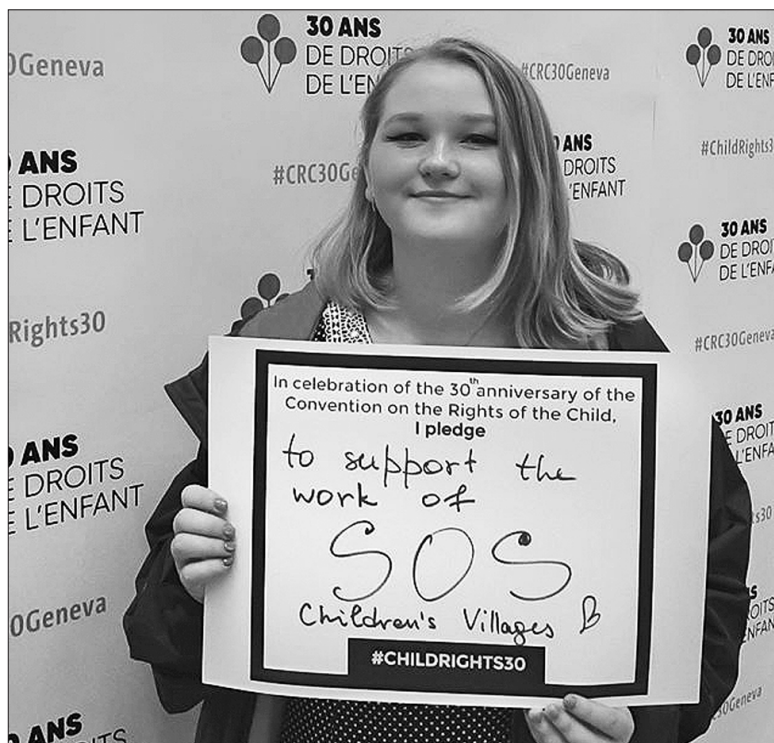
«Малюю усе своє свідоме життя», — розповідає про себе Євгенія Єршова.

Напевно, й того літа, коли потрапила у притулок, малювала. Але така особливість дитячих колективів, що існують в обмеженому просторі біді, — тут часто старші й сильніші переслідують молодших й слабких. Особливо любителів читати, малювати, відгороджуватися від жорстокої реальності власним світом ілюзій.

«Мене там цькували, — згадує Євгенія Єршова власний досвід перебування в інтернаті. — Добре пам'ятаю, як викликали до директора і сказали, що ось жіночка, яка хоче дитину взяти до себе в сім'ю. І я тоді подумала: «Як добре! Нарешті». Іти в сім'ю було краще, ніж залишатися у притулку».

Вона впевнена, що для дитини немає нічого гіршого, ніж життя в державній установі.

«Насправді інтернати й притулки — це страшно. Навіть найкращі з них — це неволя, насильство і нехтування. Щоб життя дітей, які опинилися у складних життєвих ситуаціях, поліпшити, треба створити більше прийомних сімей і сервісів для допомоги родинам, — розмірковує Євгенія Єршова. — В інтернаті ніколи не дадуть того, що може родина. Діти, які все життя там прожили,

На міжнародній конференції з нагоди 30-річчя Конвенції ООН з прав дитини Євгенія Єршова представляла МБФ «СОС Дитячі містечка України»

не розуміють серцем, що таке сім'я, в чому її цінність».

Вона так відповідає на запитання, що ж таке сім'я: «Це любов, довіра і підтримка. А ще — відповідальність за іншу людину».

Саме так намагається вибудувати їхні стосунки Валентина Мартинюк. Вона всюди шукає добрих людей, які б допомогли в житті прийомній доньці.

«Пам'ятаю момент знайомства з Євгенією. Їй було тоді 11 років. Ми везли дітей до спортивного табору «Едельвейс» у Карпати. І ось прийомна мама підійшла до нас і каже, що її дівчинка сором'язлива, хвилюється, вперше їде в таку далеку дорогу сама. Попросила, щоб ми взяли її у своє купе. Ми так і зробили. І дівчинка тихесенько лежала на верхній полиці, читала, в навушниках слухала музику, — згадує соціальний педагог фонду «СОС Дитячі містечка» Наталя Литвинова. — А коли поверталися, в Євгенії вже було багато друзів, спільні з ними інтереси. Вона добре малює. І це стало у пригоді в таборі, під час конкурсів — допомагало перемогти усій команді».

У благодійному фонді «СОС Дитячі містечка» Євгенія Єршова вперше зустріла свого вчителя малювання. Ірина Ткалич оцінила талант дівчинки і запроси-

ла займатися в Старобільську школу мистецтв.

«І це вже були не каракулі у блокнотику, а робота з аквареллю, гуашшю», — із задоволенням розповідає Євгенія.

А працівники фонду «СОС Дитячі містечка» зізнаються, що саме з Євгенії у старобільському відділенні почала працювати арттерапевтична група. Потім до такої творчої діяльності вже залучили й прийомних батьків. Тож в фонді можна побачити і роботи Валентини Стефанівни. Вона навіть намалювала Ейфелеву вежу. Можливо, підкоряючись мрії своєї прийомної дитини.

Боротися і не здаватися

В учениці 11-Б класу старобільської школи №3 Євгенії Єршової вже є авторитет захисника слабких й ображених.

«Темою антибулінгу стала займатися у своїй школі №3 у Старобільську, — розповідає Євгенія Єршова. — Є певна група дітей, яка ставить себе вище за інших і починає це доводити через агресію до слабких. У нас у школі частіше задираються саме учні молодших класів. Є настільки невиховані діти, що задирають учителів.

Була ось така ситуація. Одна восьмикласниця стала ображати другу без приводу, щоб показати свій авторитет. А та, ображена, пішла з нашої школи, перейшла до іншого навчального закладу, не витримавши тиску. Але ж я могла б допомогти, якби вчасно дізналася!

У нас у школі хороші психолог, вчителі, директор. А дівчина не звернулася по допомогу».

Євгенія щиро бідкається, що не встигла все з'ясувати і допомогти. Але то чи не єдиний приклад, коли вона не захистила постраждалого. Найчастіше перемагає в боротьбі зі злом. З 2017 року навіть стала членом Національної ради дітей і молоді, створеної при уповноваженому Президента України з прав дітей. Під час частих поїздок у Київ обговорює проблему з ровесниками з усієї країни.

«Ми вже розробили деякі інструменти для боротьби з булінгом, — каже Євгенія. — Було кілька ідей: проводити у школах анкетування щодо булінгу, створити психологічні служби з числа старших школярів, щоб вони допомагали молодшим. А ще запропонували провести артгалерею та розробити всілякі стікери і наклейки проти булінгу».

Напевно, їй цікаво все це обговорити з іншими підлітками, які зібралися в Женеві на засідання, присвячене 30-річчю Конвенції ООН щодо захисту прав дітей. Але часу на все було всього три дні.

«Були представники Індії та Непалу, Перу і Колумбії, Канади й Молдови. Розмірковували про проблеми незаконної міграції, про те, що дітей відбирають у батьків, коли ті наразі потрапляють у країну своєї мрії, — переказує свої женецькі враження Євгенія Єршова. — Тож говорили і про проблеми економіки, локальні воєнні конфлікти. А ще йшлося про освіту й те, що не кожен може її здобути. Тобто в бідних країнах, передовсім в Африці, освічених людей менше. Не кожен може платити за навчання дітей, тому доля багатьох — допомагати батькам на плантаціях. Але ж потрібна освіта, щоб допомогти власній родині й своїй країні підняти економіку. Добре, що в Україні ця проблема не така гостра!»

Програма поїздки вийшла дуже насиченою. Довелося навіть порозмовляти із Президентом України — увімкнення було організовано просто з Женеви, коли Володимир Зеленський разом із дружиною Оленою відвідав всеукраїнський форум «Україна росте разом зі мною» і спілкувався з підлітками.

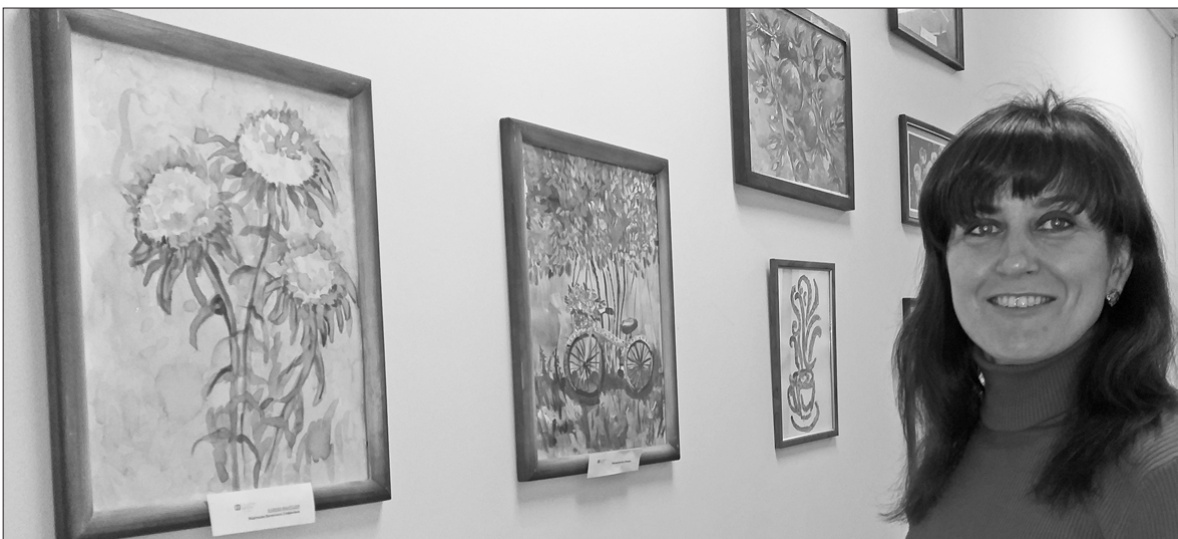
Та найголовніше, що поїздка й виступ в ООН вже дають результат.

«Ухвалено резолюцію про реформу інтернатних закладів. Про те, що бідність сім'ї — не привід вилучати звідти дитину, якщо це не загрожує її життю і здоров'ю, якщо батьки дають їй тепло, любов. Тепер фокус спрямовано на те, щоб підтримати сім'ю, допомогти напрацювати досвід, як самостійно впоратися із проблемами», — розповідають Євгенія Єршова та Наталя Литвинова.

І стає зрозуміло: це спільна перемога всіх, хто мріє і прагне зробити життя дітей в Україні кращим та щасливішим.

Прийомна мама Валентина Стефанівна тепер і сама любить художню творчість

Соціальний педагог фонду «СОС Дитячі містечка» Наталя Литвинова рада провести екскурсію виставкою художніх робіт членів прийомних сімей

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Ялинки засяяли майже на лінії розмежування

Іванка МІЩЕНКО
для «Урядового кур'єра»

СИРА ЗОНА. Уперше за десятиріччя засяяла вогнями новорічна ялинка у Золотому. На черзі — біля КПВВ «Станиця Луганська».

У Золотому, де недавно провели розведення військ, прикрасили новорічну ялинку і влаштували біля неї великий концерт. Дітлахи й дорослі щиро раділи цим

сюрпризам. Як висловився очільник Луганщини, штучним був лише сніг.

Місцеві жителі стверджують, що такого свята тут не було чи не десятиліття. Та й, за словами керівника місцевої військово-цивільної адміністрації Олексія Бабченка, такого масштабного заходу й настільки барвистої ялинки люди не бачили від початку бойових дій.

«Важливо, щоб поблизу лінії розмежування люди відчували свято, — наголосив під час урочистостей голова Луганської ОДА Сергій Гайдай, звертаючись до присутніх. — Відбудова Луганщини — непросте завдання. Як сказав Президент України, разом з вами напишімо історію, яку потім не хотілося би переписувати. Зі святом вас!»

На місцевих хлопчиків і дівчаток очікувало передноворічне диво з подарунками, які приніс їм Святий Миколай. А 23 грудня вперше від початку бойових дій та облаштування лінії розмежування біля контрольно-пропускного пункту «Станиця Луганська» теж встановили новорічну ялинку і пригощали найменших хлопчиків і дівчаток солодощами.

Біля новорічної ялинки у Золотому, де недавно провели розведення військ, влаштували свято

У Маріуполі курсує новорічний експрес

Павло КУЩ,
«Урядовий кур'єр»

УСІ ДОРОГИ ВЕДУТЬ ДО СВЯТА. Різдвяні й новорічні свята у Маріуполі жителі міста та його гості зможуть відзначати на двох тутешніх локаціях: у парку

«Веселка» й Театральному сквері. А щоб вони змогли побувати у двох місцях і не перейматися пошуком транспорту, для зручності введено спеціальний автобусний маршрут «Новорічний експрес». Автобус прикрасили яскравою ілюмінацією і святковими деко-

раціями, а в салоні подорож пасажирів супроводжують новорічні мелодії.

Автобусний маршрут допоможе об'єднати атмосферу свята в Лівобережному та Центральному районах міста. А тим часом маріупольці, які вже встигли випро-

бувати транспорті зручності, називають цю дорогу своєрідною мандрівкою в новорічну казку. Курсуватиме «Новорічний експрес» щодня з 19 грудня по 14 січня з інтервалом година. Проїзд і перевезення святкового настрою безплатні.

Колекційні дзвіночки задзвонили у Глухові

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

ДОРЕЧНИЙ АТРИБУТ. Жителька Глухова Сумської області колекціонерка Ірина Колтакова представила новорічно-різдвяне зібрання в Національному заповід-

нику «Глухів». За її словами, впродовж чотирьох останніх років постійно виставляє колекцію дзвіночків тієї чи тієї тематики. Цими днями запропонувала відвідувачам музею археології 43 новорічно-різдвяні дзвіночки з різних країн — усі ексклюзивні в одному примір-

нику. Загалом у колекції Ірини Семенівни 2188 дзвіночків із 71 країни. Тобто складно назвати якусь, звідки б не мала дзвіночного привіту. Є навіть із Бразилії, Уругваю і Федерації Сент-Кітс і Невіс, які викликають захоплення і цікавість у відвідувачів. П'ять років тому Ірина

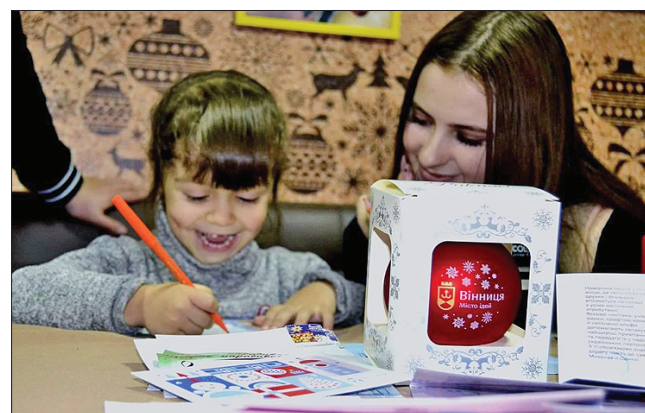
Колтакова одержала посвідчення рекордсмена, її колекцію внесено до Національного реєстру рекордів України. Нині глухівка — єдиний представник України в Американській асоціації дзвонарів, яка об'єднує півтори тисячі колекціонерів з усього світу.

Обмін листівками набирає обертів у Вінниці

Олег ЧЕБАН,
«Урядовий кур'єр»

ВІТАННЯ. У Вінниці працює спеціальна новорічна пошта. На Європейській площі чимало дітей і дорослих зупиняються біля затишного будиночка, щоб написати листа Святому Миколаєві або Санта-Клаусу про свої мрії. Тут кожен може й сам стати чарівником, надіславши близьким, друзям або навіть незнайомим листівку з побажаннями щастя. Ця добра традиція, впроваджена з ініціативи департаменту культури міської ради, третій рік поспіль приваблює містян і туристів, надаючи особливого колориту та відчуття святкового настрою.

Цього року департамент маркетингу міста та туризму для роботи новорічної пошти

«Бажаю миру і щастя!..»

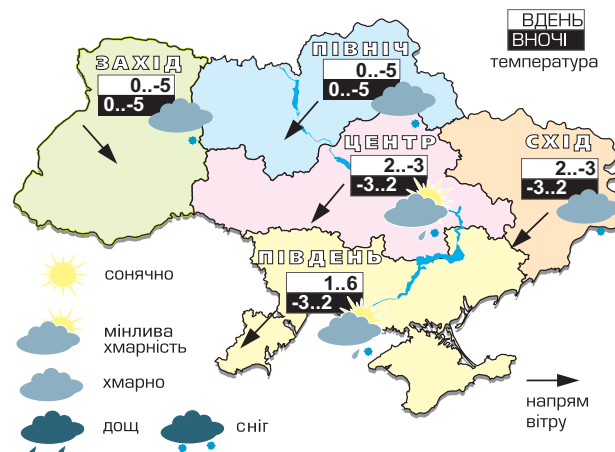
розробив унікальні вінницькі марки, гарні листівки і крафтові конверти, які можна надіслати в будь-який куточок нашої країни. Усе це організатори

надають безплатно. А найактивніші відвідувачі, які надішлють за межі міста привітання за чотирма різними адресами, запросивши всіх

до Вінниці, отримають новорічні кульки.

«Всесвітній рух з обміну листівками посткросинг набирає обертів, охоплюючи дедалі більше країн. І саме під новий рік всі ми прагнемо тепла й затишку, великих перетворень і маленьких чудес. В епоху гаджетів, інтернету й електронного листування живий конверт чи листівка із сердечними побажаннями перетворюється на маленьке диво людяності й добра. Вінниця як місто єдиного у світі Музею української марки й унікального поштового штемпеля Harry Postcrossing зберігає традиції паперової пошти», — зазначив директор департаменту маркетингу міста та туризму міської ради Олександр Вешелені.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 29 ГРУДНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	0 -5	0 -5	Черкаська	0 -5	0 -5
Житомирська	0 -5	0 -5	Кіровоградська	+2 -3	+2 -3
Чернігівська	0 -5	0 -5	Полтавська	+1 -4	+1 -4
Сумська	0 -5	0 -5	Дніпропетровська	+2 -3	+2 -3
Закарпатська	0 -5	0 -5	Одеська	+2 -3	0 +5
Рівненська	0 -5	0 -5	Миколаївська	+2 -3	0 +5
Львівська	0 -5	0 -5	Херсонська	+2 -3	+1 +6
Івано-Франківська	-1 -6	-1 -6	Запорізька	+2 -3	+1 +6
Волинська	0 -5	0 -5	Харківська	+1 -4	+1 -4
Хмельницька	0 -5	0 -5	Донецька	+2 -3	+2 -3
Чернівецька	-2 -7	0 -5	Луганська	+1 -4	+1 -4
Тернопільська	0 -5	0 -5	Крим	-2 +3	+3 +8
Вінницька	0 -5	0 -5	Київ	-1 -3	-1 -3

Укргідрометцентр

Школярі відмовилися від святкових подарунків

Олена ІВАШКО,
«Урядовий кур'єр»

ДОБРИЙ ВЧИНОК.

У миколаївській школі №53 збирають гроші на операцію десятирічному п'ятикласникові Вадимові Дмитрієву. Цю ініціативу дітей підтримали їхні батьки та вчителі. А шестикласники одностайно відмовилися від подарунків до Дня Святого Миколая та Нового року і вирішили гроші, зібрані на подарунки, передати хворому хлопцеві. Класна керівниця вже переказала на картку мамі Вадима 2 тисячі гривень.

Два роки тому Вадим Дмитрієв раптово занедужав на хворобу Пертеса — захворювання стегнової кістки і тазостегнового суглоба, пов'язане з порушенням кровопостачання кістки і суглобового хряща з подальшим його руйнуванням. Наслідком стають порушення ходьби, можлива інвалідність. У січні 2020-го на Вадима чекає операція в Харкові, на проведення якої й подальшу реабілітацію протягом короткого часу батькам необхідно зібрати 60 тисяч гривень. За словами лікарів, зволікати з операцією більш ніж півтора місяця не можна.

І хоч сума не дуже велика, грошей, які збрала родина, поки що не вистачає. Тож для сім'ї радісною несподіванкою стала звістка, що учні школи вирішили допомогти хлопчикові матеріально. За словами мамі Олени, Вадим не сумує і не замкнувся після того, як захворів. Він розумний, добрий і відкритий. У перервах між обстеженнями і лікуванням намагається не пропускати навчання і відвідує школу. Батьки вдячні однокласникам, які підтримують хлопця: допомагають одягатися, пересуватися на милицях. Сам Вадим дуже хоче знову самостійно ходити. Він вірить у диво й добрих людей.

Вадим мріє знову ходити

Наступний номер «Урядового кур'єра» вийде
3 січня 2020 року